มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ
Occupational Standard and Professional Qualifications

สาขาวิชาชีพธุรกิจบริการ สาขาธุรกิจบริการทำความสะอาด อาชีพแม่บ้าน

จัดทำโดย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

1. ชื่อมาตรฐานอาชีพ

สาขาวิชาชีพธุรกิจบริการ สาขาธุรกิจบริการทำความสะอาด อาชีพแม่บ้าน

2. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐาน

ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2567

3. ทะเบียนอ้างอิง (Imprint)

N/A

4. ข้อมูลเบื้องต้น

“อาชีพแม่บ้าน” เป็นอาชีพที่มีหน้าที่หลักในการทำความสะอาดภายในและภายนอกอาคารสถานที่ บริการและอำนวยความสะดวกแก่บุคคลภายในอาคาร ดูแลความเรียบร้อยและความปลอดภัยภายในและภายนอกอาคาร ซึ่งเป็นได้ทั้งผู้ที่ทำงานที่บ้าน อาคารที่อยู่อาศัย อาคารสำนักงาน โรงงาน หรือร้านค้า นิยามที่ใช้เรียกผู้ประกอบงานในอาชีพแม่บ้านอาจแตกต่างกันตามสถานที่ และลักษณะงานที่ปฏิบัติงาน เช่น แม่บ้าน พนักงานทำความสะอาด เป็นต้น

อาชีพแม่บ้านเป็นอาชีพที่ยังคงมีความต้องการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากสถานที่ต่างๆ ล้วนต้องการความสะอาดและปลอดภัย ประกอบกับปัจจุบันมีเทคโนโลยีของวัสดุอุปกรณ์ทำความสะอาดที่ทันสมัยเข้ามาช่วย ทำให้แม่บ้านสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้อาชีพแม่บ้านทำความสะอาดมีแนวโน้มที่จะเติบโตขึ้นในอนาคต คุณสมบัติของแม่บ้านทำความสะอาดที่ดี ได้แก่ มีความละเอียดรอบคอบ รักความสะอาด มีความรับผิดชอบ มีความขยันอดทน มีทักษะในการใช้อุปกรณ์ทำความสะอาด มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อาชีพแม่บ้านทำความสะอาด เป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อสังคม เนื่องจากช่วยดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่ต่างๆ ช่วยให้ผู้คนสามารถใช้ชีวิตได้อย่างสะดวกสบายและปลอดภัย

ลักษณะหน้าที่งานของอาชีพแม่บ้านที่นำมาจัดทำเป็นมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพสำหรับอาชีพ สอดคล้องกับคำอธิบายของคณะกรรมาธิการยุโรป (European Commission) ได้กำหนดคำอธิบายทักษะ สมรรถนะการทำงาน คุณสมบัติ และการประกอบอาชีพ (European Skills, Competences, Qualifications and Occupations: ESCO) ของอาชีพ Domestic cleaners and helpers ซึ่งเป็นพนักงานทำความสะอาดและผู้ช่วยภายในบ้าน

โดยมีการกำหนดหน้าที่ในการทำงานประกอบด้วย การทำความสะอาดพื้นภายในสถานที่ โดยปัดกวาด ดูดฝุ่นพื้น ล้างและขัดเงาพื้นและเฟอร์นิเจอร์ ทำความสะอาดกระจกและส่วนอื่น ๆ การซักผ้า รีดผ้า ซ่อมแซมเสื้อผ้า การล้างจาน เครื่องใช้ในครัว การเตรียมอาหาร ปรุงอาหาร และจัดเสิร์ฟอาหารและเครื่องดื่ม การเตรียมจัดซื้ออาหารและเครื่องใช้ในภายบ้าน การทำความสะอาดห้องครัว ห้องน้ำให้ปลอดเชื้อและปลอดภัย (ที่มา:https://esco.ec.europa.eu/en/ classification/skills?uri= http%3A//data.europa.eu/esco/isco/C9111)

ในการจัดทำและทบทวนมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ สาขาวิชาชีพธุรกิจบริการ สาขาธุรกิจบริการทำความสะอาด อาชีพแม่บ้าน ได้มีการระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งผู้ปฏิบัติงานในอาชีพ สถานประกอบการที่สรรหาแม่บ้าน และผู้ที่ต้องการผู้ปฏิบัติงานหน้าที่แม่บ้าน ซึ่งได้ลักษณะงานและสมรรถนะที่จำเป็น ประกอบด้วยการทำความสะอาดสถานที่ เช่น การซักล้าง กวาดถู เก็บขยะ ฯลฯ จัดระเบียบสิ่งของต่างๆ ในสถานที่ ซึ่งรวมถึงการจัดเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด และสิ่งของต่างๆ ขึ้นอยู่กับสถานที่ที่ทำงาน และดูแลและตรวจตราอุปกรณ์ต่างๆ ให้มีครบและพร้อมใช้งานอยู่เสมอ เช่น อุปกรณ์ที่ใช้ในสถานที่ อุปกรณ์ทำความสะอาด ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด ฯลฯ ทั้งนี้การปฏิบัติหน้าที่และสมรรถนะของแม่บ้านมีความแตกต่างกันบ้างตามสถานที่ปฏิบัติงาน แม่บ้านที่ทำงานที่บ้าน มีหน้าที่รับผิดชอบทำความสะอาดห้องต่างๆ ในบ้านเรือน เช่น ห้องนอน ห้องครัว ห้องน้ำ ระเบียง เป็นต้น อำนวยความสะดวกให้ผู้อยู่อาศัยในบ้าน เช่น เตรียมอาหาร ซักผ้า รีดผ้า ดูแลเด็ก ดูแลผู้สูงวัย เป็นต้น ส่วนแม่บ้านบริษัทหรือพนักงานทำความสะอาดที่ทำงานตามสำนักงาน มีหน้าที่รับผิดชอบทำความสะอาดสำนักงาน เช่น ห้องทำงาน ห้องประชุม ห้องอาหาร ห้องน้ำ เป็นต้น ดูแลความรียบร้อยของพื้นที่ในสถานที่ อำนวยความสะดวกให้ผู้ที่ทำงานในสำนักงาน เช่น จัดเสิร์ฟอาหารและเครื่องดื่ม เป็นต้น

5. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐานในแต่ละครั้ง

N/A

6. ครั้งที่

ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2562
ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2566
ครั้งที่ประกาศก่อนหน้านี้ N/A วันที่ประกาศ N/A
ข้อสังเกต N/A
การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ N/A

7. คุณวุฒิวิชาชีพที่ครอบคลุม (Professional Qualifications included)

สาขาวิชาชีพธุรกิจบริการ

สาขาธุรกิจบริการทำความสะอาด

อาชีพแม่บ้าน ระดับ 3

8. คุณวุฒิวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง (Related Professional Qualifications)

ไม่มี

9. หน่วยสมรรถนะทั้งหมดในมาตรฐานอาชีพ (List of All Units of Competence within this Occupational Standards)

รหัสหน่วยสมรรถนะ	**เนื้อหา**
1011	เลือกใช้ ดูแลรักษา และจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ทำความสะอาดภายในอาคาร
1012	ทำความสะอาดส่วนต่างๆ ภายในอาคาร
1013	ทำความสะอาดห้องน้ำ เครื่องสุขภัณฑ์และการจัดเครื่องใช้ในห้องน้ำ
1014	จัดเตรียมห้องต่างๆ ให้พร้อมในการใช้งาน
1021	เลือกใช้ ดูแลรักษา จัดเก็บวัสดุอุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายนอกอาคาร
1022	ทำความสะอาดโดยรอบอาคาร
2011	ซักผ้า
2012	รีดผ้า
3011	บำรุงรักษาและดูแลบริเวณอาคาร

10. ระดับคุณวุฒิ

10.1 สาขาวิชาชีพธุรกิจบริการ สาขาธุรกิจบริการทำความสะอาด อาชีพแม่บ้าน ระดับ 3

คุณลักษณะของผลการเรียนรู้ (Characteristics of Outcomes)

บุคคลที่มีสมรรถนะในการทำความสะอาดส่วนต่างๆ ภายใน ภายนอกอาคาร และเครื่องใช้ให้พร้อมใช้งาน เลือกใช้ ดูแลวัสดุ อุปกรณ์
เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดสุขภัณฑ์และพื้นห้องน้ำ ทั้งนี้สามารถเลือกสมรรถนะที่ประเมินตามลักษณะงานที่ปฏิบัติ ได้แก่ จัดเตรียมห้องต่างๆ ให้พร้อมใช้งาน
ซักผ้า รีดผ้าบำรุงรักษาและดูแลบริเวณอาคาร โดยปฏิบัติงานภายใต้การสนับสนุน แนะนำ และควบคุมดูแลของหัวหน้างาน
หรือตามหลักปฏิบัติในการทำงานหรือคู่มือการปฏิบัติงานที่กำหนด

การเลื่อนระดับคุณวุฒิวิชาชีพ (Qualification Pathways)

ผู้ที่เข้ารับการประเมินและและรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ สาขาธุรกิจบริการทำความสะอาด อาชีพแม่บ้าน ระดับ 3
- ต้องมีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี หรือ
- ผ่านการอบรมด้านการทำความสะอาดไม่น้อยกว่า 12 ชั่วโมง
โดยผ่านการประเมินหน่วยสมรรถนะของคุณวุฒิวิชาชีพระดับนี้ จำนวน 7 หน่วยสมรรถนะ (หน่วยสมรรถนะบังคับ 5 หน่วยสมรรถนะ และเลือกประเมิน 2 หน่วยสมรรถนะ จาก 4 หน่วยสมรรถนะเลือก)

หลักเกณฑ์การต่ออายุหนังสือรับรองมาตรฐานอาชีพ

N/A

กลุ่มบุคคลในอาชีพ (Target Group)

แม่บ้านที่ทำงานบ้าน แม่บ้านบริษัท หรือพนักงานทำสะอาดตามสถานที่ทำงานต่างๆ ที่ทำหน้าที่ทำความสะอาดส่วนต่างๆ ภายในและภายนอกอาคาร
จัดเตรียมห้องต่างๆ ในอาคารให้พร้อมใช้งาน และอำนวยความสะดวกพื้นฐานแก่ผู้อาศัยในสถานที่ตามที่ตกลงกับผู้จ้างงาน โดยปฏิบัติงานภายใต้การแนะนำ
และควบคุมดูแลของหัวหน้างาน หรือตามหลักปฏิบัติในการทำงานหรือคู่มือการปฏิบัติงาน

หน่วยสมรรถนะ (หน่วยสมรรถนะทั้งหมดของคุณวุฒิวิชาชีพนี้)

1011 เลือกใช้ ดูแลรักษา และจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ทำความสะอาดภายในอาคาร

1012 ทำความสะอาดส่วนต่างๆ ภายในอาคาร

1013 ทำความสะอาดห้องน้ำ เครื่องสุขภัณฑ์และการจัดเครื่องใช้ในห้องน้ำ

1014 จัดเตรียมห้องต่างๆ ให้พร้อมในการใช้งาน

1021 เลือกใช้ ดูแลรักษา จัดเก็บวัสดุอุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายนอกอาคาร

1022 ทำความสะอาดโดยรอบอาคาร

2011 ซักผ้า

2012 รีดผ้า

3011 บำรุงรักษาและดูแลบริเวณอาคาร

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่

1. ตารางแสดงหน้าที่ 1

ประกาศใช้ ณ 26/12/2567

ตาราง 1 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY PURPOSE , KEY ROLES , KEY FUNCTION

ความมุ่งหมายหลัก Key Purpose	บทบาทหลัก Key Roles		หน้าที่หลัก Key Function	
คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
เพื่อยกระดับอาชีพแม่บ้านในมีมาตรฐานในระดับสากล (ที่ปรึกษา)	10	ทำความสะอาดภายในและภายนอกอาคาร	101	ทำความสะอาดภายในอาคาร
			102	ทำความสะอาดภายนอกอาคาร
	20	บริการและอำนวยความสะดวกแก่บุคคลภายในอาคาร	201	ดูแลเสื้อผ้าให้พร้อมใช้งาน
	30	ดูแลความเรียบร้อยและความปลอดภัยภายในอาคารและภายนอกอาคาร	301	ดูแลความเรียบร้อยภายในและภายนอกอาคาร

คำอธิบาย ตารางแผนผังแสดงหน้าที่เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานเพื่อให้ได้หน้าที่หลัก (Key Function)

2. ตารางแสดงหน้าที่ 1 (ต่อ)

ประกาศใช้ ณ 26/12/2567

ตาราง 2 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY FUNCTION , UNIT OF COMPETENCE , ELEMENT OF COMPETENCE

หน้าที่หลัก Key Function		หน่วยสมรรถนะ Unit of Competence		หน่วยสมรรถนะย่อย Element of Competence	
รหัส	**คำอธิบาย**	**รหัส**	**คำอธิบาย**	**รหัส**	**คำอธิบาย**
101	ทำความสะอาดภายในอาคาร	1011	เลือกใช้ ดูแลรักษา และจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ทำความสะอาดภายในอาคาร	10111	เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ทำความสะอาดภายในอาคาร
				10112	ดูแลรักษา และจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ทำความสะอาดภายในอาคาร
				10113	เตรียมความพร้อมก่อนการทำความสะอาดภายในอาคาร
		1012	ทำความสะอาดส่วนต่างๆ ภายในอาคาร	10121	เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ทำความสะอาดส่วนต่างๆ ภายในอาคาร
				10122	ทำความสะอาดส่วนต่างๆ ภายในอาคาร
				10123	ดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ในการทำความสะอาดส่วนต่างๆ ภายในอาคาร
		1013	ทำความสะอาดห้องน้ำ เครื่องสุขภัณฑ์และการจัดเครื่องใช้ในห้องน้ำ	10131	เลือกวัสดุ-อุปกรณ์ในการทำความสะอาดห้องน้ำและเครื่องสุขภัณฑ์
				10132	ทำความสะอาดห้องน้ำและเครื่องสุขภัณฑ์
				10133	จัดเครื่องใช้ในห้องน้ำ
		1014	จัดเตรียมห้องต่างๆ ให้พร้อมในการใช้งาน	10141	จัดเตรียมห้องรับแขก
				10142	จัดเตรียมห้องนอน
				10143	จัดเตรียมห้องครัว
102	ทำความสะอาดภายนอกอาคาร	1021	เลือกใช้ ดูแลรักษา จัดเก็บวัสดุอุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายนอกอาคาร	10211	แยกประเภทวัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายนอกอาคาร
				10212	เลือกใช้วัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายนอกอาคาร
				10213	ดูแลรักษาและจัดเก็บวัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายนอกอาคาร
		1022	ทำความสะอาดโดยรอบอาคาร	10221	เลือกใช้วัสดุ-อุปกรณ์ทำความสะอาดพื้นโดยรอบอาคาร
				10222	ทำความสะอาดพื้นโดยรอบอาคาร
				10223	ดูแลรักษาและจัดเก็บวัสดุ-อุปกรณ์ทำความสะอาดพื้นโดยรอบอาคาร

หน้าที่หลัก Key Function		หน่วยสมรรถนะ Unit of Competence		หน่วยสมรรถนะย่อย Element of Competence	
รหัส	**คำอธิบาย**	**รหัส**	**คำอธิบาย**	**รหัส**	**คำอธิบาย**
201	ดูแลเสื้อผ้าให้พร้อมใช้งาน	2011	ซักผ้า	20111	จำแนกผ้าสำหรับซักผ้า
				20112	ขจัดรอยเปื้อนบนผ้า
				20113	ซักผ้าด้วยมือ
				20114	ซักผ้าด้วยเครื่องซักผ้า
		2012	รีดผ้า	20121	แยกประเภทของผ้าเพื่อการรีดด้วยเตารีด
				20122	รีดผ้าด้วยเตารีดไฟฟ้าธรรมดา
				20123	รีดผ้าด้วยเตารีดไอน้ำ
				20124	จัดเก็บเสื้อผ้า
301	ดูแลความเรียบร้อยภายในและภายนอกอาคาร	3011	บำรุงรักษาและดูแลบริเวณอาคาร	30111	ดูแลสนามหญ้าและสวนในบริเวณอาคาร
				30112	ดูแลรักษาบริเวณรั้วประตูและถนนเข้าอาคาร

คำอธิบาย

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่ (ต่อ) เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานหลังจากได้หน้าที่หลัก (Key Function) เพื่อให้ได้ หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence) และหน่วยสมรรถนะย่อย (Element of Competence)

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 1011

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ เลือกใช้ ดูแลรักษา และจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ทำความสะอาดภายในอาคาร

3. ทบทวนครั้งที่ 3 / 2567

4. สร้างใหม่ ☐ **ปรับปรุง** ☑

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ISCO 5152 พนักงานดูแลงานบ้านแม่บ้าน

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้ ดูแลรักษา จัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ทำความสะอาดภายในอาคารได้
และการเตรียมความพร้อมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ก่อนทำความสะอาดภายในอาคาร

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

อาชีพแม่บ้าน

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

กฎกระทรวงสาธารณสุข กำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตราย พ.ศ. 2556

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
10111 เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ทำความสะอาดภายในอาคาร	เลือกวัสดุอุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ในการทำความสะอาดภายในอาคารได้ อธิบายการใช้วัสดุอุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ในการทำความสะอาดภายในอาคารตามคำแนะนำที่ติดมากับผลิตภัณฑ์ได้	การสาธิตการปฏิบัติงาน
10112 ดูแลรักษา และจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ทำความสะอาดภายในอาคาร	ดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ทำความสะอาดภายในอาคารตามประเภทได้ จัดเก็บผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายในอาคารได้	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน
10113 เตรียมความพร้อมก่อนการทำความสะอาดภายในอาคาร	แบ่งลักษณะงานทำความสะอาด ภายในอาคาร แยกประเภทของวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ทำความสะอาดภายในอาคารได้ อธิบายประเภทผลิตภัณฑ์ที่ต้องใช้ทำความสะอาดภายในอาคาร อธิบายลักษณะการใช้งานของวัสดุอุปกรณ์แต่ละประเภท	การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ ณ สถานที่ปฏิบัติงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

สามารถสื่อสารพื้นฐานเพื่อการให้บริการได้
ประเภทของวัสดุอุปกรณ์ และผลิตภัณฑ์ที่ใช้ทำความสะอาดภายในอาคาร
การใช้งานวัสดุอุปกรณ์ และผลิตภัณฑ์ที่ใช้ทำความสะอาดภายในอาคารตามคำแนะนำของผู้ผลิต

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. ทักษะการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำความสะอาดภายในอาคาร
2. ทักษะการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายในอาคาร
3. ทักษะการจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายในอาคาร

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. ความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายในอาคาร
2. ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้วัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายในอาคาร

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมินและควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. แบบสังเกตการปฏิบัติงาน (อธิบายลักษณะการใช้งานของวัสดุอุปกรณ์ในการทำความสะอาดแต่ละประเภทได้)
2. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายในอาคารได้ถูกต้อง)
3. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (ใช้วัสดุอุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายในอาคารได้ถูกต้อง)
4. แบบสังเกตการปฏิบัติงาน (ใช้วัสดุอุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ด้วยความระมัดระวัง)
5. แบบสังเกตการปฏิบัติงาน (ใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายในอาคารตามคำแนะนำที่ติดมากับผลิตภัณฑ์)
6. แบบสังเกตการปฏิบัติงาน (เก็บรักษาผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายในอาคารได้ถูกต้อง)

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. แบบสัมภาษณ์ (แบ่งลักษณะงานทำความสะอาดภายในอาคารได้ถูกต้อง)
2. แบบสัมภาษณ์ (บอกประเภทวัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการทำความสะอาดภายในอาคารได้)
3. แบบสัมภาษณ์ (ดูแลรักษาวัสดุ-อุปกรณ์ทำความสะอาดภายในอาคารได้ถูกต้องเหมาะสม)
4. แบบสังเกต (เตรียมความพร้อมก่อนการทำความสะอาดภายในอาคาร)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

N/A

(ง) วิธีการประเมิน

1. การสังเกตการปฏิบัติงาน
2. การสัมภาษณ์
3. การสาธิตการปฏิบัติงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึงขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่นๆ หรือสถานการณ์อื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

N/A

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

1. ลักษณะงานทำความสะอาดภายในอาคาร ได้แก่ การปัดกวาด การเช็ดถู การขัด
2. ประเภทของวัสดุ-อุปกรณ์ในการทำความสะอาดภายในอาคาร
   2.1 อุปกรณ์สำหรับปัดและกวาด ได้แก่ ไม้กวาดขนไก่ ไม้กวาดดอกหญ้า ไม้กวาดทางมะพร้าว ไม้กวาดเสี้ยนตาลหรือ ไม้กวาดหยากไย่ และเครื่องดูดฝุ่น
   2.2 อุปกรณ์สำหรับขัด ได้แก่ แผ่นขัด แปรงพลาสติก แปรงไนลอน แปรงกาบมะพร้าว แปรงทองเหลือง
   2.3 อุปกรณ์สำหรับเช็ดถู ประเภทเช็ดถูได้แก่ ผ้าถูพื้น ฟองน้ำ ไม้ถูพื้น ถังน้ำ และกะละมัง
3. ลักษณะการใช้งาน

3.1 ไม้กวาดขนไก่ ใช้สำหรับปัดฝุ่นตามชั้นวางของ หลังตู้หรือตามเฟอร์นิเจอร์โดยต้องใช้ในบริเวณที่แห้งเท่านั้น

3.2 ไม้กวาดดอกหญ้า ใช้สำหรับกวาดพื้นที่แห้งและเรียบ เช่น พื้นไม้ พื้นซีเมนต์ขัดเรียบ พื้นหินขัด พื้นกระเบื้อง

3.3 ไม้กวาดเส้นตาล ชนิดที่มีด้ามยาว หรือไม้กวาดหยากไย่ ใช้กวาดที่สูง ใช้สำหรับกวาดหยากไย่บนเพดานหรือกวาดบริเวณที่อยู่ไกลและเอื้อมไม่ถึง

3.4 เครื่องดูดฝุ่น ใช้แทนไม้กวาดเกือบทุกประเภท โดยเลือกใช้หัวเครื่องดูดฝุ่นให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นผิวที่จะทำความสะอาด

3.5 แผ่นขัด ใช้ขัดถูคราบสกปรกที่พื้นกระเบื้อง เครื่องเรือนและเครื่องใช้ต่างๆ ใช้ร่วมกับน้ำยาขัดหรือผงขัด

3.6 แปรงพลาสติก ชนิดมีด้ามใช้ขัดโถส้วมหรือขัดอื่นๆ ชนิดด้ามสั้นใช้ทำความสะอาดของใช้ที่ทำด้วยผ้าหรืออื่นๆ

3.7 แปรงไนลอนใช้ปัดฝุ่นละอองบนเสื้อผ้า หรือเครื่องใช้ที่ทำจากหนัง เช่น กระเป๋า รองเท้า เป็นต้น

3.8 แปรงกาบมะพร้าว ใช้ขัดมุ้งลวด พื้นไม้ พื้นกระเบื้อง พื้นซีเมนต์ที่ไม่ต้องการให้เห็นรอยขัดถู

3.9 แปรงทองเหลืองใช้ขัดพื้นไม้ พื้นซีเมนต์หรือพื้นที่สกปรก

3.10 ผ้าถูพื้นใช้เช็ดถูอาคารหรือเครื่องเรือนต่างๆ

3.11 ฟองน้ำ ใช้ซับน้ำออกจากเครื่องใช้หรือเช็ดถูคราบสกปรก

3.12 ไม้ถูพื้น ใช้ถูพื้นต่างๆ ภายในอาคาร

3.13 ถังน้ำและกะละมังใช้ใส่น้ำเพื่อซักล้างและทำความสะอาดสิ่งของต่างๆ

4. ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายในอาคาร ได้แก่ สารซักฟอก น้ำยาล้างจาน น้ำยาขัดและผงขัด

4.1 สารซักฟอก ใช้งานตามที่ระบุในฉลาก เช่น ใช้ทำความสะอาด ซักล้างทั่วไป

4.2 น้ำยาล้างจาน ก่อนใช้ควรศึกษาฉลากและพิจารณาถึงส่วนผสมและคุณสมบัติให้เหมาะสม

4.3 น้ำยาขัดและผงขัด ใช้ทำความสะอาดพื้น ขัดภาชนะตามที่ระบุไว้ในฉลาก

5. หลักการใช้วัสดุอุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ในการทำความสะอาดอาคาร

5.1 ต้องปลอดภัยในการทำงาน

5.2 ช่วยประหยัดเวลา แรงงาน ค่าใช้จ่าย พลังงานไฟฟ้า และน้ำ

5.3 มีขั้นตอนการใช้งานและบำรุงรักษาง่าย ไม่ซับซ้อน

5.4 มีความแข็งแรง ทนทานต่อการใช้งาน

5.5 ทำจากวัสดุที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม

6. การดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ทำความความสะอาดภายในอาคาร

6.1 ไม้กวาดขนไก่ หลังจากใช้เสร็จแล้ว ต้องสะบัดฝุ่นออกให้หมด แล้วแขวนไว้ในที่เหมาะสม

6.2 ไม้กวาดดอกหญ้า ควรทำที่แขวนโดยแขวนให้สูงกว่าพื้นเล็กน้อยทำให้ปลายไม้กวาดไม่หักงอ

6.3 ไม้กวาดทางมะพร้าว ล้างให้สะอาด เก็บในที่ร่มและแห้งโดยการแขวนหรือวางราบกับพื้น วางตั้ง

6.4 ไม้กวาดเส้นตาล ควรดึงหยาบไย่ที่ติดอยู่ออกให้หมด เก็บโดยตั้งพิงกับผนัง ให้ปลายอยู่ด้านบน

6.5 เครื่องดูดฝุ่น ควรทำความสะอาดตามคู่มือการใช้อุปกรณ์เพื่อจะช่วยยืดอายุการใช้งาน

6.6 แผ่นขัด ฟองน้ำหลังใช้แล้วต้องล้างให้สะอาดบีบน้ำออกและผึ่งให้แห้ง

6.7 ผ้าถูพื้นชนิดต่างๆ ต้องซักให้สะอาด สะบัดหรือบีบไล่เศษผงออกให้หมดแขวนไว้โดยให้ปลายเหนือจากพื้น เพื่อให้แห้งและไม่วางหรือแขวนตากฝน เพราะจะทำให้ด้ามเป็นสนิมและผุกกร่อนได้ง่าย

7. การเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายในอาคาร

7.1 สารซักฟอก หลังจากการใช้งานปิดฝาให้สนิท เก็บในที่แห้งและให้พ้นมือเด็ก

7.2 น้ำยาล้างจาน หลังจากการใช้งานปิดฝาให้สนิท วางในที่หยิบใช้ได้สะดวกแต่ให้พ้นมือเด็ก

7.3 น้ำยาขัด ผงขัด หลังจากการใช้งานปิดฝาให้สนิท วางในที่หยิบใช้ได้สะดวกแต่ให้พ้นมือเด็ก

8. เตรียมความพร้อมก่อนการปฏิบัติงาน

8.1 เตรียมความพร้อมร่างกาย

- สวมเสื้อผ้ามิดชิด รัดกุมสะดวก เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน
- ใส่อุปกรณ์ป้องกันต่างๆ ได้แก่ เสื้อคลุม ถุงมือยาง หมวกคลุมผม และผ้าปิดจมูกให้เรียบร้อย
- การป้องกันร่างกาย เช่น สวมถุงมือ รองเท้าบูท สวมหน้ากาก

8.2 เตรียมความพร้อมวัสดุ-อุปกรณ์

- เลือกใช้วัสดุ-อุปกรณ์ที่ทำด้วยวัสดุที่แข็งแรง ทนทาน ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อตนเองและผู้อื่น
- ขณะปฏิบัติงานต้องใช้วัสดุ-อุปกรณ์อย่างระมัดระวัง
- เตรียมถังน้ำและใส่น้ำสะอาด พร้อมผ้าสำหรับการเช็ดทำความสะอาด

9. ข้อควรระวังในการใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายในอาคาร

9.1 ใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด ให้เหมาะสมกับงานทำความสะอาด
9.2 ขณะปฏิบัติงานควรสวมถุงมือยาง และรองเท้ายาง ภายหลังจากการใช้หรือหยิบจับ
9.3 ระวังอย่าให้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดเข้าตา ถูกผิวหนัง หรือสูดดม
9.4 ห้ามทิ้งผลิตภัณฑ์ล้างห้องน้ำหรือภาชนะบรรจุลงในแม่น้ำ คูคลอง แหล่งน้ำ
10. หลักการเลือกและใช้วัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ในการทำความสะอาดอาคาร
10.1 ต้องปลอดภัยในการทำงาน
10.2 ช่วยประหยัดเวลา แรงงาน ค่าใช้จ่าย พลังงานไฟฟ้า และน้ำ
10.3 มีขั้นตอนการใช้งานและบำรุงรักษาง่าย ไม่ซับซ้อน

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

1. การสัมภาษณ์
2. การสังเกตการปฏิบัติงาน
3. การสาธิตการปฏิบัติงาน

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 1012

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ ทำความสะอาดส่วนต่างๆ ภายในอาคาร

3. ทบทวนครั้งที่ 3 / 2567

4. สร้างใหม่ ☐ **ปรับปรุง** ☑

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

Unit Group 5152 Domestic Housekeepers (ISCO – 08)

ISCO 5152 พนักงานดูแลงานบ้านแม่บ้าน

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

N/A

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

อาชีพแม่บ้าน

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

Unit Group 5152 Domestic Housekeepers (ISCO – 08)

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

กฎกระทรวงสาธารณสุข กำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตราย พ.ศ. 2556

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
10121 เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ทำความสะอาดส่วนต่างๆ ภายในอาคาร	สำรวจส่วนต่างๆ ภายในอาคารที่จะทำความสะอาด จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการทำความสะอาดส่วนต่างๆ ภายในอาคารได้ เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ในการทำความสะอาดส่วนต่างๆ ภายในอาคารได้เหมาะสม	การสังเกตการณ์ ณ สถานที่ปฏิบัติงาน
10122 ทำความสะอาดส่วนต่างๆ ภายในอาคาร	เตรียมวัสดุอุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายในอาคารให้พร้อมใช้งาน ทำความสะอาดส่วนต่างๆภายในอาคารได้ถูกต้องตามขั้นตอน	การสังเกตการณ์ ณ สถานที่ปฏิบัติงาน การสาธิตการปฏิบัติงาน
10123 ดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ในการทำความสะอาดส่วนต่างๆ ภายในอาคาร	ดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ทำความสะอาดส่วนต่างๆ ภายในอาคารได้ถูกต้องตามคำแนะนำ จัดเก็บผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดส่วนต่างๆ ภายในอาคาร	การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

สามารถสื่อสารพื้นฐานเพื่อการให้บริการได้
ประเภทของวัสดุอุปกรณ์ และผลิตภัณฑ์ที่ใช้ทำความสะอาดส่วนต่าง ๆ ภายในอาคาร
การใช้งานวัสดุอุปกรณ์ และผลิตภัณฑ์ที่ใช้ทำความสะอาดส่วนต่าง ๆ ภายในอาคารตามคำแนะนำของผู้ผลิต

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. มีทักษะในการเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด
2. มีทักษะในการทำความสะอาดส่วนต่างๆ ภายในอาคาร
3. มีทักษะในการจัดเก็บวัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้วัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายในอาคาร
2. มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาวัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมินและควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. แบบสังเกตการปฏิบัติงาน (จัดเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ในการทำความสะอาดส่วนต่างๆ ภายในอาคาร)
2. แบบสังเกตการปฏิบัติงาน (เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ในการทำความสะอาดส่วนต่างๆ ภายในอาคารได้เหมาะสม)
3. แบบสังเกตการปฏิบัติงาน (เตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการทำความสะอาดส่วนต่างๆ ภายในอาคารได้เหมาะสม)
4. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (ทำความสะอาดส่วนต่างๆภายในอาคารได้ถูกต้องตามขั้นตอน)

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. แบบสัมภาษณ์ (ดูแลรักษาวัสดุ-อุปกรณ์ทำความสะอาดส่วนต่างๆภายในอาคารได้เหมาะสม)
2. แบบสัมภาษณ์ (จัดเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดส่วนต่างๆภายในอาคารได้ถูกต้อง)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

N/A

(ง) วิธีการประเมิน

1. การสังเกตการปฏิบัติงาน
2. การสัมภาษณ์
3. การสาธิตการปฏิบัติงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึงขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่นๆหรือสถานการณ์อื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

N/A

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

1. ส่วนต่างๆ ที่ต้องทำความสะอาดภายในอาคาร ประกอบด้วย พื้น เพดาน ฝาผนัง หน้าต่าง ประตู
2. วัสดุอุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดส่วนต่างๆ ภายในอาคาร
   2.1 พื้น ได้แก่ ไม้กวาดดอกหญ้า ไม้ถูพื้น ไม้กวาดทางมะพร้าว แปรงกาบมะพร้าว น้ำยาขัดพื้น
   2.2 เพดาน ได้แก่ ไม้กวาดหยากไย่ชนิดมีด้าม ผ้าปิดปากจมูก ถังขยะ ที่ตักผง
   2.3 ฝาผนัง ได้แก่ ไม้กวาดขนไก่ แปรง ผ้า ฟองน้ำ
   2.4 หน้าต่าง ประตู ได้แก่ ไม้กวาดขนไก่ ผ้า ฟองน้ำ แปรงพลาสติก น้ำยาเช็ดกระจก
   2.5 เครื่องดูดฝุ่นใช้แทนไม้กวาดเกือบทุกประเภท โดยเลือกใช้หัวเครื่องดูดฝุ่นให้เหมาะสม
3. การทำความสะอาดพื้น
   3.1 พื้นไม้ กวาดด้วยไม้กวาดดอกหญ้าหรือไม้ม็อบดันฝุ่นให้สะอาด แล้วถูด้วยไม้ถูพื้นที่ชุบน้ำบิดหมาดๆ
   3.2 พื้นกระเบื้อง กวาดด้วยไม้กวาดดอกหญ้าหรือไม้ม็อบดันฝุ่นให้สะอาด แล้วถูด้วยไม้ถูพื้นที่ชุบน้ำบิดหมาดๆ ถ้าพื้นสกปรกมาก ควรล้างด้วยน้ำยาทำความสะอาดหรือผงซักฟอกและทำความสะอาดเฉพาะที่สกปรก ไม่ควรใช้น้ำยาราดโดยตรงบนพื้นกระเบื้อง เพราะจะทำให้ส่วนที่เคลือบไว้หลุดออกมา
   3.3 พื้นหินขัด พื้นซีเมนต์ขัดเรียบ กวาดด้วยไม้กวาดดอกหญ้าหรือไม้ม็อบดันฝุ่นให้สะอาด แล้วถูด้วยไม้ถูพื้นที่ชุบน้ำบิดหมาดๆ ถ้าพื้นสกปรกมากควรล้างด้วยน้ำยาทำความสะอาดหรือผงซักฟอก แล้วใช้แปรงไนลอนขัดถูและกวาด ให้สะอาดด้วยไม้กวาดทางมะพร้าวอีกครั้งหนึ่ง
   3.4 พื้นกระเบื้องยางหรือเสื่อน้ำมัน ถ้าสกปรกมากควรขัดถูด้วยน้ำผสมผงซักฟอก แล้วใช้ผ้าซับน้ำผงซักฟอก

ควรระวังไม่ให้พื้นกระเบื้องถูกน้ำมากเพราะจะทำให้กระเบื้องร่อนและหลุดจากพื้น

4. การทำความสะอาดเพดาน

4.1 ก่อนกวาดเพดาน ควรปิดปากจมูกด้วยผ้า เพื่อป้องกันฝุ่นเข้าจมูก

4.2 กวาดเพดาน ใช้ไม้ปัดหยากใย้จากด้านบนสู่ด้านล่าง จากด้านในสู่ด้านนอก ถ้ามีหยากไย่ใช้ไม้กวาดหยากไย่กวาด

4.3 กวาดพื้นด้วยไม้กวาดดอกหญ้าจากด้านในสู่ด้านนอก เพื่อเก็บเศษผงที่ลงสู่พื้น ใช้ที่ตักผงตักใส่ถังขยะ

5. การทำความสะอาดฝาผนัง

5.1 กวาดด้วยไม้ปัดขนไก่

5.2 ใช้ผ้าชุบน้ำบิดพอหมาดๆ เช็ดให้ทั่ว ถ้าเป็นฝาผนังซีเมนต์ขัดเรียบ กระเบื้องเคลือบใช้ฟองน้ำเช็ดด้วยน้ำยาขัดหรือผงซักฟอก เช็ดให้สะอาดอีกครั้งด้วยน้ำสะอาด

6. การทำความสะอาดประตู หน้าต่าง

6.1 ปัดฝุ่นด้วยไม้กวาดขนไก่

6.2 ใช้ผ้าชุบน้ำบิดหมาด เช็ดให้ทั่ว ถ้าเป็นประตู หน้าต่างกระจก ใช้น้ำยาเช็ดกระจก แล้วเช็ดด้วยผ้าแห้ง

6.3 ถ้าประตู หน้าต่างมีมุ้งลวดให้ถอดมุ้งลวดออกแล้วทำความสะอาดด้วยน้ำผสมผงซักฟอกขัดด้วยแปรงพลาสติก

7. หลักการปัดกวาด

7.1 กวาดจากที่สูงมาหาที่ต่ำคือกวาดจากเพดาน ฝาผนัง หลังตู้ แล้วจึงกวาดพื้น เพราะถ้ากวาดจากที่ต่ำ ก่อนเมื่อกวาดที่สูงกว่าจะทำให้ฝุ่นผงตกสู่พื้น ต้องเสียเวลากวาดใหม่

7.2 เมื่อทำการกวาดต้องกวาดไปข้างหน้า โดยกวาดฝุ่นผงไปกองไว้ในที่เดียวกันแล้วจึงตักเศษผงทิ้ง ถ้าเป็นที่กว้างให้กวาดไปเป็นแถบ รวมฝุ่นผงเป็นหย่อมๆ แล้วโกยใส่ที่ตักผง

7.3 กวาดจากด้านในออกด้านนอกและขณะกวาดไม่ควรยกปลายไม้กวาดสูงเกินไป จะทำให้ฝุ่นกระจาย

7.4 ขณะทำการกวาด เพื่อป้องกันฝุ่นละอองเข้าจมูก เข้าปาก ผู้กวาดควรอยู่เหนือทิศทางลม

7.5 ถ้าบริเวณที่มีฝุ่นหนามาก เมื่อทำการกวาดควรใช้ผ้าปิดปากปิดจมูก หรือใช้เครื่องดูดฝุ่นแทนไม้กวาด เพราะว่าการดูดฝุ่นจะทำให้ฝุ่นฟุ้งกระจายน้อยกว่าการกวาด

8. หลักการเช็ดถู

8.1 ก่อนการเช็ดถูพื้น ควรปัดกวาดเศษผง ฝุ่นออกให้หมด

8.2 เช็ดถูบริเวณที่อยู่สูงก่อนการเช็ดถูส่วนที่อยู่ต่ำ เช่น เช็ดถูหลังตู้ก่อนตัวตู้ เช็ดถูตู้ก่อนเช็ดโต๊ะ เช็ดโต๊ะก่อนเช็ดพื้น

8.3 ถูจากส่วนหน้าเข้าหาตัว โดยถูถอยหลัง เพื่อป้องกันรอยด่างจากการเหยียบพื้นที่ถูแล้วและยังไม่แห้ง

8.4 ใช้ผ้าที่ซับน้ำได้ดีและไม่มีละออง เช่น ผ้าขนหนู ผ้าฝ้าย ขณะถูต้องหมั่นซักผ้าบ่อยๆ

9. การดูแลรักษาวัสดุ-อุปกรณ์ทำความสะอาดส่วนต่างๆ ภายในอาคาร

9.1 ไม้กวาดขนไก่หลังจากใช้เสร็จแล้ว ต้องสะบัดฝุ่นออกให้หมด แล้วแขวนไว้ในที่เหมาะสม ไม่เกะกะ หรือมองดูรกรุงรังและไม่เปียกชื้น

9.2 ไม้กวาดดอกหญ้า ควรทำที่แขวนโดยแขวนให้สูงกว่าพื้นเล็กเล็กน้อย จะทำให้ปลายไม้กวาดไม่หักงอ ทำให้ไม่เสียรูปทรง เวลากวาดจะกวาดได้สะดวก

9.3 ไม้กวาดหยากไย่ เมื่อใช้เสร็จแล้วควรดึงหยากไย่ที่ติดอยู่กับไม้กวาดออกให้หมดและนำไปเก็บโดยตั้งพิงไว้กับฝาผนัง ให้ปลายไม้ด้านที่กวาดอยู่ด้านบน

9.4 เครื่องดูดฝุ่น ควรทำความสะอาดตามคู่มือการใช้อย่างเคร่งครัด เพื่อจะช่วยยืดอายุการใช้งานให้ยาวนานที่สุด

9.5 ฟองน้ำหลังใช้แล้วต้องล้างให้สะอาด บีบน้ำออกและผึ่งให้แห้ง

9.6 แปรงไนล่อน เมื่อใช้เสร็จแล้วต้องใช้น้ำฉีดล้างให้สะอาดแล้วแขวนตากไว้

9.7 ผ้าถูพื้นชนิดต่างๆ ต้องซักให้สะอาด สะบัดหรือบีบไล่เศษผงออกให้หมด แขวนไว้โดยให้ปลายเหนือจากพื้นเล็กน้อย เพื่อให้แห้งและไม่วางหรือแขวนตากฝน เพราะจะทำให้ด้ามเป็นสนิมและผุกกร่อนได้ง่าย

10. การดูแลรักษาผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายในอาคาร

10.1 สารซักฟอก หลังจากการใช้งานปิดฝาให้สนิท เก็บในที่แห้งและให้พ้นมือเด็ก

10.2 น้ำยาล้างจาน หลังจากการใช้งานปิดฝาให้สนิท วางในที่หยิบใช้ได้สะดวก

10.3 น้ำยาขัดและผงขัด หลังจากการใช้งานปิดฝาให้สนิท วางในที่หยิบใช้ได้สะดวกแต่ให้พ้นมือเด็ก

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

1. การสังเกตการปฏิบัติงาน
2. การสัมภาษณ์
3. การสาธิตการปฏิบัติงาน

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 1013

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ ทำความสะอาดห้องน้ำ เครื่องสุขภัณฑ์และการจัดเครื่องใช้ในห้องน้ำ

3. ทบทวนครั้งที่ 3 / 2567

4. สร้างใหม่ ☐ **ปรับปรุง** ☑

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

Unit Group 5152 Domestic Housekeepers (ISCO – 08)

ISCO 5152 พนักงานดูแลงานบ้านแม่บ้าน

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้เกี่ยวข้องกับการเลือกวัสดุ-อุปกรณ์ในการทำความสะอาดห้องน้ำและเครื่องสุขภัณฑ์
การทำความสะอาดห้องน้ำเครื่องสุขภัณฑ์และการจัดเครื่องใช้ในห้องน้ำ และการจัดวางเครื่องใช้ในห้องน้ำให้พร้อมใช้งาน

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

อาชีพแม่บ้าน

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

กฎกระทรวงสาธารณสุข กำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตราย พ.ศ. 2556

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
10131 เลือกวัสดุ- อุปกรณ์ในการทำความสะอาดห้องน้ำและเครื่องสุขภัณฑ์	กำหนดงานที่จะทำความสะอาดภายในห้องน้ำ เลือกใช้วัสดุ- อุปกรณ์ทำความสะอาดห้องน้ำและเครื่องสุขภัณฑ์ได้เหมาะสม เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดห้องน้ำและเครื่องสุขภัณฑ์ได้เหมาะสม	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน การสังเกตการณ์ ณ สถานที่ปฏิบัติงาน
10132 ทำความสะอาดห้องน้ำและเครื่องสุขภัณฑ์	เตรียมวัสดุ- อุปกรณ์ในการทำความสะอาดห้องน้ำและเครื่องสุขภัณฑ์ ทำความสะอาดห้องน้ำและเครื่องสุขภัณฑ์ตามขั้นตอน ใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดห้องน้ำและเครื่องสุขภัณฑ์ด้วยความระมัดระวัง	การสังเกตการณ์ ณ สถานที่ปฏิบัติงาน การสาธิตการปฏิบัติงาน
10133 จัดเครื่องใช้ในห้องน้ำ	แยกประเภทเครื่องใช้ในห้องน้ำได้ จัดวางเครื่องใช้ในห้องน้ำให้พร้อมใช้งานได้	การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

สามารถสื่อสารพื้นฐานเพื่อการให้บริการได้
ประเภทวัสดุอุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดห้องน้ำและเครื่องสุขภัณฑ์
การใช้วัสดุอุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดห้องน้ำและเครื่องสุขภัณฑ์ตามคำแนะนำของผู้ผลิต

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. มีทักษะในการเลือกใช้วัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดห้องน้ำ
2. มีทักษะในการทำความสะอาดห้องน้ำและเครื่องสุขภัณฑ์
3. มีทักษะในการจัดวางเครื่องใช้ในห้องน้ำ

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. มีความรู้เกี่ยวกับลักษณะการใช้งานของวัสดุ-อุปกรณ์ในการทำความสะอาดห้องน้ำ
2. มีความรู้เกี่ยวกับการทำความสะอาดห้องน้ำและเครื่องสุขภัณฑ์
3. มีความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดห้องน้ำและเครื่องสุขภัณฑ์

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1.แบบสังเกตการปฏิบัติงาน (เลือกใช้วัสดุ-อุปกรณ์ได้เหมาะสมกับลักษณะงานทำความสะอาดห้องน้ำและเครื่องสุขภัณฑ์ได้เหมาะสม)
2. แบบสังเกตการปฏิบัติงาน (เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดห้องน้ำและเครื่องสุขภัณฑ์ได้เหมาะสม)
3. แบบสังเกตการปฏิบัติงาน (จัดเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ในการทำความสะอาดห้องน้ำและเครื่องสุขภัณฑ์ได้เหมาะสม)
4. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (ทำความสะอาดห้องน้ำและเครื่องสุขภัณฑ์ได้ถูกต้องตามขั้นตอน)

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. แบบสัมภาษณ์ (กำหนดงานที่จะทำความสะอาดภายในห้องน้ำ)
2. แบบสัมภาษณ์ (แยกประเภทเครื่องใช้ในห้องน้ำได้ถูกต้อง)
3. แบบสัมภาษณ์ (จัดวางเครื่องใช้ในห้องน้ำได้ถูกต้องเหมาะสม)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

N/A

(ง) วิธีการประเมิน

1. การสังเกตการปฏิบัติงาน
2. การสัมภาษณ์
3. การสาธิตการปฏิบัติงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึงขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่นๆหรือสถานการณ์อื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

N/A

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ห้องน้ำ คือ ห้องที่สมาชิกใช้ร่วมกันเป็นประจำ ตลอดจนแขกผู้มาเยี่ยมเยือน

เครื่องสุขภัณฑ์ หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการชำระล้างให้เกิดสุขอนามัย

1. ลักษณะงานที่จะทำความสะอาดในห้องน้ำ
   1.1 งานทำความสะอาดเครื่องสุขภัณฑ์
   1.2 งานทำความสะอาดผนังห้องน้ำ
   1.3 งานทำความสะอาดพื้นห้องน้ำ
2. การเลือกใช้วัสดุ-อุปกรณ์ทำความสะอาดห้องน้ำ
   2.1 เครื่องสุขภัณฑ์ แผ่นหรือแปรงใยสังเคราะห์ เช่น แปรงไนล่อน แผ่นขัดใยสังเคราะห์
   2.2 พื้นห้องน้ำ แผ่นหรือแปรงใยสังเคราะห์ เช่น แปรงไนล่อน แผ่นขัดใยสังเคราะห์
   2.3 ผนังห้องน้ำ แผ่นหรือแปรงใยสังเคราะห์ เช่น แปรงไนล่อน แผ่นขัดใยสังเคราะห์ อุปกรณ์อื่นๆ ถังน้ำ ถุงมือยาง ขันน้ำ ฟองน้ำ ผ้าสะอาด ผ้าปิดจมูกและปาก รองเท้ายางหรือรองเท้าบูทยาง

3. การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดห้องน้ำและเครื่องสุขภัณฑ์

3.1 สารซักฟอก ใช้งานตามที่ระบุในฉลาก

3.2 น้ำยาขจัดคราบและน้ำยาดับกลิ่นฆ่าเชื้อ ใช้ทำความสะอาดพื้น ขัดสุขภัณฑ์ตามที่ระบุไว้ในฉลาก

3.3 น้ำยาเช็ดกระจก ใช้กำจัดคราบสกปรกต่างๆ บนกระจก ก่อนใช้ควรอ่านข้อแนะนำวิธีใช้ในฉลากที่ติดบนผลิตภัณฑ์เพื่อความปลอดภัยและสุขภัณฑ์ไม่เสียหายชำรุด

4. ข้อควรระวังในการใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายในอาคาร

4.1 ใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด ให้เหมาะสมกับงานทำความสะอาด

4.2 ขณะปฏิบัติงานควรสวมถุงมือยาง และรองเท้าบูทยาง ภายหลังจากการใช้หรือหยิบจับควรล้างถุงมือยาง รองเท้าบูทยาง และมือด้วยน้ำและสบู่ทุกครั้ง

4.3 ระวังอย่าให้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดเข้าตา ถูกผิวหนัง หรือสูดดม และห้ามรับประทาน

5. หลักในการทำความสะอาดห้องน้ำ

5.1 สะอาด แห้ง และมีกลิ่นหอม นำถังขยะ กระดาษชำระ และผลิตภัณฑ์ใช้ทำความ สะอาดร่างกายที่อยู่ภายในห้องน้ำออก

5.2 ความสะอาดจากบนลงล่างและด้านในออกด้านนอก

5.3 ทำความสะอาดบริเวณที่ยากก่อนโดยเฉพาะซอกมุม

5.4 เช็ด ถู ไปในทิศทางเดียวกัน

5.5 ใช้อุปกรณ์ให้เหมาะสมกับวัสดุและพื้นผิวที่จะทำความสะอาด

6. ขั้นตอนการทำความสะอาดห้องน้ำ

6.1 ฝาผนังห้องน้ำ เพดานและหน้าต่าง ใช้ไม้กวาดเหยากใยกวาดหยากไย่และตัวแมลงที่ติดอยู่ออกให้หมด และถ้าสกปรกเป็นคราบควรใช้น้ำสบู่หรือผงซักฟอกขัดถูให้สะอาด โคมไฟหรือหลอดไฟ ใช้ผ้าเช็ดให้สะอาด

6.2 พื้นห้องน้ำ พื้นกระเบื้อง ส่วนใหญ่คราบสกปรกและเชื้อราดำมักจะเกิดขึ้นในห้องน้ำที่อับชื้น โดยเฉพาะบริเวณร่องยาแนวกระเบื้องหรือมุมห้องที่มีน้ำขัง ควรทำความสะอาดโดยใช้น้ำยาทำความสะอาดห้องน้ำเพื่อขจัดคราบดำๆ สกปรก ที่อยู่ตามร่องกระเบื้องแล้วใช้แปรงขัดออก ปูนเปลือยคุณสมบัติของปูนเปลือยนั้นไม่เหมือนกระเบื้อง ทำให้เกิดตะไคร่น้ำได้ง่ายกว่าจึงต้อง หมั่นทำความสะอาดและดูแลรักษาให้แห้งอยู่เสมอในจุดที่เกิดตะไคร่น้ำ ให้ฉีดน้ำยาฆ่าเชื้อราและตะไคร่น้ำบนพื้นผิวปูนเปลือยทิ้งไว้ประมาณ 10 นาที แล้วล้างออกทิ้งไว้ให้แห้ง

7. การทำความสะอาดเครื่องสุขภัณฑ์

7.1 อ่างล้างหน้า ใช้ฟองน้ำเช็ดถูแล้วล้างออกด้วยน้ำสะอาดอาจจะใช้น้ำยาทำความสะอาดผสมน้ำในอัตราส่วนที่แนะนำในฉลาก นำมาขัดล้างอ่างล้างหน้า ทิ้งไว้ประมาณ 5-10 นาที แล้วล้างออกด้วยน้ำสะอาด เช็ดให้แห้งด้วยผ้าสะอาด

7.2 หัวก๊อกน้ำต่างๆ ส่วนมากจะทำด้วยโครเมียม ควรเช็ดน้ำให้แห้งใช้ผ้าชุบน้ำยาขัดถูให้เงางาม

7.3 ราวพาดผ้า ใช้ผ้าชุบน้ำยาขัดทำความสะอาด

7.4 โถสุขภัณฑ์ใช้แปรงขนอ่อนชุบน้ำยาล้างโถสุขภัณฑ์ หรือน้ำยาฆ่าเชื้อโรค ขัดเบาๆ จนคราบสกปรกออกหมดแล้ว ด้วยน้ำสะอาด

8. ประเภทเครื่องใช้ในห้องน้ำ

8.1 เครื่องใช้ในการทำความสะอาดร่างกาย เช่น สบู่ล้างมือ ผ้าเช็ดมือ กระดาษชำระ พรมเช็ดเท้า

8.2 เครื่องใช้ในการทำความสะอาดห้องน้ำ เช่น น้ำยาล้างโถสุขภัณฑ์ น้ำยาเช็ดถูพื้น

9. การจัดวางเครื่องใช้ในห้องน้ำ

9.1 เครื่องใช้ในการทำความสะอาดร่างกาย

- สบู่ ยาสระผม ควรจัดวางไว้ตรงบริเวณอ่างอาบน้ำหรือใกล้กับฝักบัวเพื่อความสะดวกในการหยิบใช้
- แปรงสีฟัน ยาสีฟันควรจัดวางไว้บริเวณอ่างล้างหน้าด้านใดด้านหนึ่งเพื่อสะดวกในการหยิบใช้และมองดูสวยงาม

9.2 เครื่องใช้ในการทำความสะอาดห้องน้ำ

- การจัดเก็บวัสดุ-อุปกรณ์ในการทำความสะอาดห้องน้ำ ควรล้างให้สะอาดผึ้งให้แห้งก่อนนำไปเก็บในบริเวณที่อากาศถ่ายเทได้ดี ส่วนน้ำยาและผงขัดควรปิดฝาให้สนิทและเก็บในที่เย็นไม่มีแสงแดด

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

1. การสังเกตการปฏิบัติงาน
2. การสัมภาษณ์
3. การสาธิตการปฏิบัติงาน

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 1014

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ จัดเตรียมห้องต่างๆ ให้พร้อมในการใช้งาน

3. ทบทวนครั้งที่ 3 / 2567

4. สร้างใหม่ ☐ **ปรับปรุง** ☑

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

Unit Group 5152 Domestic Housekeepers (ISCO – 08)

ISCO 5152 พนักงานดูแลงานบ้านแม่บ้าน

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้เกี่ยวข้องกับการทำความสะอาดอาคาร การจัดเตรียมห้องรับแขก ห้องนอนและห้องครัวให้พร้อมใช้งาน ประยุกต์ใช้ทฤษฎี เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับทำความสะอาดห้องรับแขก ห้องนอนและห้องครัวได้อย่างปลอดภัย

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

อาชีพแม่บ้าน

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
10141 จัดเตรียมห้องรับแขก	เตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ในการทำความสะอาดห้องรับแขก ทำความสะอาดห้องรับแขกตามขั้นตอน	การสังเกตการณ์ ณ สถานที่ปฏิบัติงาน การสาธิตการปฏิบัติงาน
10142 จัดเตรียมห้องนอน	ทำความสะอาดห้องนอนตาม ขั้นตอน ดูแลรักษาสิ่งของในห้องนอนให้พร้อมใช้งาน	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน
10143 จัดเตรียมห้องครัว	ทำความสะอาดห้องครัวได้ถูกต้องตามขั้นตอน ดูแลรักษาความสะอาดและความปลอดภัย	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

สามารถสื่อสารพื้นฐานเพื่อการให้บริการได้

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. มีทักษะในการจัดเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ในการทำความสะอาดห้องต่างๆ ภายในอาคาร
2. มีทักษะในการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดห้องต่างๆ ภายในอาคาร
3. มีทักษะในการทำความสะอาดห้องห้องต่างๆ ภายในอาคาร
4. มีทักษะในการจัดตกแต่งห้องต่างๆ ภายในอาคาร

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้วัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดอาคาร
2. มีความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้วัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดห้องต่างๆ ภายในอาคาร

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. แบบสังเกตการปฏิบัติงาน (เตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ในการทำความสะอาดห้องรับแขก)
2. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (ทำความสะอาดห้องรับแขกตามขั้นตอน)
3. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (ทำความสะอาดห้องนอนตามขั้นตอน)
4. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (ทำความสะอาดห้องครัวได้ถูกต้องตามขั้นตอน)
5. แบบสังเกตการปฏิบัติงาน (ดูแลรักษาความสะอาดและความปลอดภัย)

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. แบบสัมภาษณ์ (ดูแลรักษาสิ่งของในห้องนอนให้พร้อมใช้งาน)
2. แบบสัมภาษณ์ (ดูแลรักษาความสะอาดและความปลอดภัย)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

N/A

(ง) วิธีการประเมิน

1. การสังเกตการปฏิบัติงาน
2. การสัมภาษณ์
3. การสาธิตการปฏิบัติงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึงขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่นๆ หรือสถานการณ์อื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

N/A

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

1. ห้องรับแขก คือห้องต้อนรับผู้มาเยือน

1.1 วัสดุ-อุปกรณ์ในการทำความสะอาดห้องรับแขก ได้แก่ ไม้กวาดขนไก่ ไม้กวาดดอกหญ้า ไม้กวาดหยากไย่ ผ้าสะอาด ไม้ถูพื้น ถังน้ำ ถุงมือยาง ฟองน้ำ ผ้ากันเปื้อน ผ้าปิดจมูกและปาก น้ำยาและผงทำความสะอาด

1.2 ขั้นตอนการทำความสะอาดห้องรับแขก

- เพดาน ฝาผนังใช้ไม้กวาดหยากไย่ปัดเอาใยแมงมุม ตามมุมหรือเพดานสัปดาห์ละครั้ง
- โต๊ะ เก้าอี้รับแขก ใช้ไม่กวาดขนไก่และผ้าสะอาดปัดฝุ่น เช็ดถูทุกวัน
- ภาพติดฝาผนัง ทำความสะอาดด้วยไม้กวาดขนไก่
- วิทยุและโทรทัศน์ ควรปัดฝุ่นและเช็ดด้วยผ้าแห้งทุกวัน
- ตู้หนังสือ จัดวางให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

2. ห้องนอน คือ ห้องสำหรับพักผ่อนหลับนอน

2.1 ขั้นตอนการทำความสะอาดห้องนอน พื้นห้อง ฝ้าเพดาน ประตู หน้าต่าง ควรปัดกวาดเช็ดถูอย่างสม่ำเสมอ สำหรับของที่ยกหรือเลื่อนได้ก็ควรยกหรือเลื่อนเมื่อทำความสะอาดทุกครั้ง

- เตียงนอนหรือเครื่องนอนต้องหมั่นทำความสะอาดอยู่เสมออย่าให้มีฝุ่นเกาะ ใต้เตียงต้องให้สะอาด และทุกครั้งที่ตื่นนอนควรจัดเก็บ มุ้ง หมอน ผ้าห่มให้เรียบร้อยแล้วใช้ผ้าคลุมเตียงคลุมทับอีกครั้งหนึ่งเพื่อช่วยให้เรียบร้อยน่าอยู่ยิ่งขึ้นและป้องกันไม่ให้ฝุ่นละอองหรือฝุ่นผงตกลงบนที่นอนด้วย
- หน้าต่างห้องนอน ควรเปิดในตอนเช้าทุกวันเพื่อให้ภายในห้องนอนและที่นอนได้รับแสงแดด เป็นการผึ่งผ้าปูที่นอนไปในตัวและเป็นการถ่ายเทอากาศในห้องนอนให้ปลอดโปร่งด้วย
- ม่านหน้าต่างและม่านประตู ควรเปลี่ยนออกซักรีดให้สะอาดตามเวลาที่เหมาะสม ไม่ควรปล่อยจนดำสกปรกเกินไป

2.2 ดูแลรักษาส่วนต่างๆ และสิ่งของในห้องนอนให้สวยงามและสะอาดอยู่เสมอ ดังนี้

- เก็บที่นอนหมอนมุ้ง พับผ้าห่ม ปัดที่นอนและคลุมเตียงด้วยผ้าคลุมให้เรียบร้อยทุกวัน
- จัดตู้โต๊ะให้เป็นระเบียบ และเช็ดถูให้สะอาด
- ขณะทำความสะอาดควรเปิดหน้าต่างให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก
- มุ้งลวด ควรทำความสะอาด โดยปัดฝุ่นประมาณสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

- พื้นห้อง ควรกวาดและถูกทุกวันเหมือนพื้นอาคารบริเวณอื่นๆ

3. ห้องครัว คือห้องหรือพื้นที่จัดเตรียมและปรุงอาหารและเครื่องดื่ม

3.1 ขั้นตอนการทำความสะอาดห้องครัว

- ควรใช้ฟองน้ำหรือผ้าสะอาดชุบน้ำยาทำความสะอาดผนังหรือน้ำยาฆ่าเชื้อโรคบ่อยๆ
- พื้นห้องครัว ควรทำความสะอาดทุกครั้งที่ประกอบอาหารเสร็จและเช็ดถูโต๊ะประกอบอาหาร เตาให้สะอาด ควรทำความสะอาดพื้นครัวและขัดหรือเช็ดถูโต๊ะประกอบอาหาร เตาให้สะอาดอย่างละเอียดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
- ตู้กับข้าวควรแยกสิ่งของที่เก็บไว้ในตู้เป็นพวกๆ อย่าปะปนกันสิ่งของที่ใช้ในการปรุงอาหาร เช่น พริกแห้ง น้ำปลา น้ำมันควรเก็บไว้ให้เป็นหมวดหมู่เพื่อความสะดวกในการหยิบใช้
- ถ้วยชาม เมื่อทำความสะอาดแล้วควรผึ่งแดดให้แห้งแล้วนำเก็บไว้ในที่มิดชิดอย่าคว่ำจานตลอดคืน เพราะกลางคืนอาจมีหนูหรือแมลงอื่นๆ ออกมาหาอาหารแล้วปีนป่ายบนจาน ทำให้ภาชนะที่ล้างไว้สกปรกและติดโรคบางอย่างได้
- ถังขยะ ควรปิดฝาให้มิดชิด เศษขยะต่างๆ ที่เหลือใช้แล้วควรเก็บแยกประเภทขยะทั่วไปลงถังและเมื่อมีเศษขยะมากพอควรนำเศษขยะไปฝังหรือเผาให้หมดหรือนำไปวางไว้ตามจุดก่อนให้รถขยะของเทศบาลมารับไปก็ได้ อย่าทิ้งให้เป็นบ่อเกิดเชื้อโรคต่างๆ

3.2 ดูแลรักษาความสะอาดและความปลอดภัย

- เตาแก๊ส ควรปิดวาล์ว และทำความสะอาดทุกครั้งเมื่อใช้งานเสร็จ
- เครื่องใช้ในครัวต่างๆ ต้องล้างให้สะอาดและคว่ำให้แห้ง โดยเฉพาะจานชาม ช้อนส้อม ควรใช้ผ้าสะอาดคลุมเพื่อป้องกันหนูและแมลงสาบ
- โต๊ะและตู้กับข้าว โต๊ะในห้องครัวใช้สำหรับประกอบอาหาร หลังใช้งานควรจัดเก็บและทำความสะอาดทุกครั้ง

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

1. การสังเกตการปฏิบัติงาน
2. การสัมภาษณ์
3. การสาธิตการปฏิบัติงาน

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 1021

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ เลือกใช้ ดูแลรักษา จัดเก็บวัสดุอุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายนอกอาคาร

3. ทบทวนครั้งที่ 3 / 2567

4. สร้างใหม่ ☐ **ปรับปรุง** ☑

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

Unit Group 5152 Domestic Housekeepers (ISCO – 08)

ISCO 5152 พนักงานดูแลงานบ้านแม่บ้าน

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้เกี่ยวข้องกับการแยกประเภทวัสดุ-อุปกรณ์ และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดพื้นภายนอกอาคาร การเลือกใช้และดูแลรักษา จัดเก็บวัสดุอุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายนอกอาคารได้อย่างปลอดภัย โดยแก้ปัญหาพื้นฐานในการปฏิบัติงานได้จำกัด และมีการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดจากหัวหน้างาน

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

อาชีพแม่บ้าน

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

กฎกระทรวงสาธารณสุข กำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตราย พ.ศ. 2556

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
10211 แยกประเภทวัสดุ- อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายนอกอาคาร	กำหนดงานทำความสะอาดภายนอกอาคาร บอกประเภทของวัสดุ- อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายนอกอาคาร อธิบายลักษณะการใช้งานของวัสดุอุปกรณ์แต่ละประเภทได้	การสัมภาษณ์
10212 เลือกใช้วัสดุ- อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายนอกอาคาร	เลือกใช้วัสดุ- อุปกรณ์ในการทำความสะอาดตามพื้นและผนังภายนอกอาคารแต่ละประเภทได้ เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ในการทำความสะอาดให้เหมาะสมกับพื้นและผนังภายนอกอาคารแต่ละประเภทได้	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน
10213 ดูแลรักษาและจัดเก็บวัสดุ-อุปกรณ์ และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายนอกอาคาร	ดูแลรักษาวัสดุ-อุปกรณ์และทำความสะอาดได้อย่างปลอดภัย จัดเก็บผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายนอกอาคารได้อย่างปลอดภัย	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

สามารถสื่อสารพื้นฐานเพื่อการให้บริการได้
ประเภทของวัสดุ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำความสะอาดภายนอกอาคาร
การใช้งานวัสดุ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำความสะอาดภายนอกอาคารตามคำแนะนำของผู้ผลิต

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. มีทักษะในการใช้วัสดุ-อุปกรณ์ในการทำความสะอาดภายนอกอาคาร
2. มีทักษะในการใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายนอกอาคารได้เหมาะกับงาน
3. มีทักษะในการดูแลรักษา จัดเก็บวัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายนอกอาคาร

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. มีความรู้เกี่ยวกับชนิดของวัสดุ-อุปกรณ์ในการทำความสะอาดภายนอกอาคาร
2. มีความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายนอกอาคาร
3. มีความรู้เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (ใช้วัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายนอกอาคารได้)
2. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (จัดเก็บผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายนอกอาคารได้)
3. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (เตรียมความพร้อมก่อนทำความสะอาดภายนอกอาคารได้)
4. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (ใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายนอกอาคารด้วยความระมัดระวัง)

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. แบบสัมภาษณ์ (กำหนดงานทำความสะอาดภายนอกอาคาร)
2. แบบสัมภาษณ์ (บอกประเภทของวัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายนอกอาคาร)
3. แบบสัมภาษณ์ (อธิบายการใช้งานของวัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายนอกอาคารได้)
4. แบบสัมภาษณ์ (เลือกใช้วัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายนอกอาคารได้)
5. แบบสัมภาษณ์ (ดูแลรักษาวัสดุ-อุปกรณ์ในการทำความสะอาดภายนอกอาคารได้)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

N/A

(ง) วิธีการประเมิน

1. การสังเกตการปฏิบัติงาน
2. การสัมภาษณ์
3. การสาธิตการปฏิบัติงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึงขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่นๆหรือสถานการณ์อื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

N/A

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

(ก) คำแนะนำ

1. งานทำความสะอาดภายนอกอาคาร ได้แก่ พื้น ผนัง

(ก) คำแนะนำ

1. งานทำความสะอาดภายนอกอาคาร ได้แก่ พื้น ผนัง
2. ประเภทของวัสดุ-อุปกรณ์ในการทำความสะอาดภายนอกอาคาร
   2.1 วัสดุ-อุปกรณ์สำหรับปัดและกวาด
   2.2 วัสดุ-อุปกรณ์สำหรับเช็ดถู
   2.3 วัสดุ-อุปกรณ์สำหรับขัด
3. วัสดุ-อุปกรณ์ทำความสะอาดผนัง ได้แก่ ไม้กวาดขนไก่ ไม้กวาดเสี้ยนตาล ฟองน้ำ ผ้าสะอาดและเครื่องดูดฝุ่น
4. วัสดุ-อุปกรณ์ทำความสะอาดพื้น ได้แก่ ไม้กวาดดอกหญ้า ไม้กวาดทางมะพร้าว แผ่นขัด แปรงพลาสติก แปรงไนลอน แปรงกาบมะพร้าว แปรงทองเหลือง

ไม้กวาดทางมะพร้าว ผ้าถูพื้น ฟองน้ำ ไม้ถูพื้นถังน้ำและกะละมัง

5. ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดพื้นและผนัง ได้แก่ สารซักฟอก น้ำยาล้างจาน น้ำยาขัดและผงขัดใช้ร่วมกับวัสดุ-อุปกรณ์ทำความสะอาดภายนอกอาคารประเภทต่างๆ
6. ลักษณะการใช้งาน
   6.1 ไม้กวาดขนไก่ใช้สำหรับปัดฝุ่นตามผนัง ขอบหน้าต่าง โดยต้องใช้ในบริเวณที่แห้งเท่านั้น
   6.2 ไม้กวาดดอกหญ้า ใช้สำหรับกวาดพื้นที่แห้งและเรียบ เช่น พื้นไม้ พื้นซีเมนต์ขัดเรียบ พื้นหินขัด พื้นกระเบื้อง
   6.3 ไม้กวาดเสี้ยนตาล ชนิดที่มีด้ามยาว ใช้สำหรับกวาด หยากไย่บนเพดานหรือกวาดบริเวณที่อยู่ไกลและเอื้อมไม่ถึง
   6.4 ไม้กวาดทางมะพร้าว ใช้กวาดพื้นผิวที่หยาบหรือกวาดพื้นที่มีน้ำขัง ใช้กวาดน้ำเพื่อล้างพื้นประเภทต่างๆ
   6.5 เครื่องดูดฝุ่น ใช้แทนไม้กวาดเกือบทุกประเภท โดยเลือกใช้หัวเครื่องดูดฝุ่นให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นผิวที่จะทำความสะอาด
   6.6 แผ่นขัด ใช้ขัดถูคราบสกปรกที่พื้นกระเบื้องใช้ร่วมกับน้ำยาขัดหรือผงขัด
   6.7 แปรงกาบมะพร้าว ใช้ขัดมุ้งลวด พื้นไม้ พื้นกระเบื้อง พื้นซีเมนต์ที่ไม่ต้องการให้เห็นรอยขัดถู
   6.8 แปรงทองเหลืองใช้ขัดพื้นไม้ พื้นซีเมนต์ พื้นหินขัดที่สกปรกมากใช้น้ำราดพื้นให้เปียกก่อนทำการขัด
   6.9 ฟองน้ำ ใช้ซับน้ำออกจากเครื่องใช้หรือเช็ดถูคราบสกปรก
   6.10 ไม้ถูพื้นใช้ถูพื้นต่างๆ ภายในอาคาร
   6.11 ถังน้ำและกะละมังใช้ใส่น้ำเพื่อซักล้างและทำความสะอาดสิ่งของต่างๆ
7. การเลือกใช้วัสดุ-อุปกรณ์ในการทำความสะอาดภายนอกอาคาร
   7.1 การปัดกวาด
      - ไม้กวาดขนไก่ใช้สำหรับปัดฝุ่นตามชั้นวางของ หลังตู้หรือตามเฟอร์นิเจอร์ โดยต้องใช้ในบริเวณที่แห้งเท่านั้น
      - ไม้กวาดดอกหญ้า ใช้สำหรับกวาดพื้นที่แห้งและเรียบ เช่น พื้นไม้ พื้นซีเมนต์ขัดเรียบ พื้นหินขัด พื้นกระเบื้อง
      - ไม้กวาดเสี้ยนตาล ใช้กวาดที่สูง ใช้สำหรับกวาด หยากไย่บนเพดานหรือกวาดบริเวณที่อยู่ไกลและเอื้อมไม่ถึง
   7.2 การเช็ดถู
      - ผ้าถูพื้น เส้นด้าย ฟองน้ำ ต้องสะอาด ไม่ทิ้งฝุ่น คราบ หรือเส้นใยผ้าหลังเช็ดถู ไม่ทำลายพื้นผิว และมีขนาดกว้าง พอสมควรซึ่งจะทำให้งานเสร็จเร็ว
      - ไม้ถูพื้นมีด้ามจับเหมาะมือ สะดวกต่อการใช้งาน ไม่ยุ่งยากในการถอดออกและล้างโครงสร้างของ ไม้ถูพื้นควรแข็งแรงทนทานต่อการใช้งาน
   7.3 การขัด
      - เลือกใช้ให้เหมาะกับพื้นผิว ไม่ทำลายพื้นผิวให้สึกกร่อน เช่น พื้นกระเบื้องให้ใช้แปรงที่ทำจากวัสดุอ่อนๆ ไม่แข็ง ไม่ใช้แปรงพลาสติกหรือแปรงลวด
      - มีด้ามหรือที่จับเหมาะสม ไม่ผุกกร่อนได้ง่าย
      - แปรงแน่น เรียบเสมอ มีความแข็งแรง ผลึกติดแน่นกับด้ามหรือแผ่นไม้ แผ่นพลาสติก
   7.4 เครื่องดูดฝุ่น
      - ก่อนใช้งานควรศึกษาคู่มือการใช้งานให้เข้าใจและปฏิบัติตามคำแนะนำ
      - ประกอบต่อท่อหัวแปรงดูดฝุ่นให้แน่นไม่ให้เกิดรอยรั่วของอากาศ ถ้าไม่แน่นมอเตอร์จะทำงานหนักหรือไหม้ได้
      - ห้ามดูดฝุ่นที่เป็นเศษแก้ว เศษใบมีดหรือบุหรี่ที่กำลังติดไฟเพราะจะทำให้ตัวเครื่องเสียหาย
      - ไม่ควรใช้เครื่องดูดฝุ่นกับพื้นอาคารที่เป็นรอยง่าย
      - หมั่นถอดตัวกรองหรือตะแกรงดักฝุ่นออกมาทำความสะอาดเพราะถ้าอุดตันจะดูดฝุ่นได้ไม่เต็มที่และเปลืองไฟ
   7.5 ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด
      - สารซักฟอก ใช้งานตามที่ระบุในฉลาก เช่น ใช้ทำความสะอาดเสื้อผ้า ซักล้างทั่วไป
      - น้ำยาล้างจาน ก่อนการเลือกใช้ควรศึกษาฉลากและพิจารณาถึงส่วนผสมและคุณสมบัติให้เหมาะสม
      - น้ำยาขัดและผงขัด การใช้ ใช้ทำความสะอาดพื้น ขัดภาชนะตามที่ระบุไว้ในฉลาก
8. หลักการใช้วัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ในการทำความสะอาดอาคาร
   8.1 ต้องปลอดภัยในการทำงาน
   8.2 ช่วยประหยัดเวลา แรงงาน ค่าใช้จ่าย พลังงานไฟฟ้า และน้ำ
   8.3 ขั้นตอนการใช้งานและบำรุงรักษาง่าย ไม่ซับซ้อน
   8.4 มีความแข็งแรง ทนทานต่อการใช้งานทำจากวัสดุที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม
9. การดูแลรักษาวัสดุ-อุปกรณ์ทำความความสะอาดภายนอกอาคาร
   9.1 ไม้กวาดขนไก่ หลังจากใช้เสร็จแล้ว ต้องสะบัดฝุ่นออกให้หมด แล้วแขวนไว้ในที่เหมาะสม
   9.2 ไม้กวาดดอกหญ้า ควรทำที่แขวนโดยแขวนให้สูงกว่าพื้นเล็กน้อย ทำให้ปลายไม้กวาดไม่หักงอไม่เสียรูปทรง
   9.3 ไม้กวาดทางมะพร้าว ล้างให้สะอาด เก็บในที่ร่มและแห้ง โดยการแขวนหรือวางราบกับพื้นวางตั้ง
   9.4 ไม้กวาดเสี้ยนตาล เมื่อใช้เสร็จแล้วควรดึงหยาบไย่ที่ติดอยู่กับไม้กวาดออกให้หมด เก็บโดยตั้งพิง ไว้กับฝาผนัง ให้ปลายไม้กวาดอยู่ด้านบน

9.5 เครื่องดูดฝุ่น ควรทำความสะอาดตามคู่มือการใช้อุปกรณ์อย่างเคร่งครัด เพื่อจะช่วยยืดอายุการใช้งาน

9.6 แผ่นขัด ฟองน้ำ หลังใช้แล้วต้องล้างให้สะอาด บีบน้ำออกและผึ่งให้แห้ง

9.7 แปรงทองเหลือง เมื่อใช้เสร็จแล้วต้องล้างให้สะอาดและตากให้แห้งสนิทก่อน เพื่อป้องกันสนิม

9.8 แปรงเสี้ยนตาล เมื่อใช้เสร็จแล้วต้องใช้น้ำฉีดล้างให้สะอาดแล้วแขวนตากไว้

9.9 ผ้าถูพื้นชนิดต่างๆ ต้องซักให้สะอาด สะบัดหรือบีบไล่เศษผงออกให้หมด แขวนไว้โดยให้ปลายเหนือจากพื้นเล็กน้อย เพื่อให้แห้งและไม่วางหรือแขวนตากฝน เพราะจะทำให้ด้ามเป็นสนิมและผุกร่อนได้ง่าย

10. การเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายนอกอาคาร

10.1 สารซักฟอก หลังจากการใช้งานปิดฝาให้สนิท เก็บในที่แห้งและให้พ้นมือเด็ก

10.2 น้ำยาล้างจาน หลังจากการใช้งานปิดฝาให้สนิท วางในที่หยิบใช้ได้สะดวกแต่ให้พ้นมือเด็ก

10.3 น้ำยาขัด ผงขัด หลังจากการใช้งานปิดฝาให้สนิท วางในที่หยิบใช้ได้สะดวกแต่ให้พ้นมือเด็ก

11. เตรียมความพร้อมก่อนการปฏิบัติงาน

11.1 เตรียมความพร้อมร่างกาย

- สวมเสื้อผ้ามิดชิด รัดกุม สะดวก เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน
- ใส่อุปกรณ์ป้องกันต่างๆ ได้แก่ เสื้อคลุม ถุงมือยาง หมวกคลุมผม และผ้าปิดปากจมูกให้เรียบร้อย

11.2 เตรียมความพร้อมอุปกรณ์

- ตรวจดูสภาพของวัสดุอุปกรณ์ในการทำความสะอาดก่อนนำไปใช้
- เลือกใช้วัสดุ-อุปกรณ์ที่ทำด้วยวัสดุที่แข็งแรง ทนทาน ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อตนเองและผู้อื่น
- เตรียมถังน้ำและใส่น้ำสะอาด พร้อมผ้าสำหรับการเช็ดถูทำความสะอาด

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

1. การสังเกตการปฏิบัติงาน
2. การสัมภาษณ์
3. การสาธิตการปฏิบัติงาน

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 1022

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ ทำความสะอาดโดยรอบอาคาร

3. ทบทวนครั้งที่ 3 / 2567

4. สร้างใหม่ ☐ **ปรับปรุง** ☑

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

Unit Group 5152 Domestic Housekeepers (ISCO – 08)

ISCO 5152 พนักงานดูแลงานบ้านแม่บ้าน

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้วัสดุ-อุปกรณ์ ทำความสะอาดโดยรอบอาคาร การทำความสะอาดพื้นโดยรอบอาคาร ดูแลรักษาและจัดเก็บวัสดุ-อุปกรณ์ทำความสะอาดพื้นโดยรอบอาคาร

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

อาชีพแม่บ้าน

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

กฎกระทรวงสาธารณสุข กำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตราย พ.ศ. 2556

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
10221 เลือกใช้วัสดุ-อุปกรณ์ทำความสะอาดพื้นโดยรอบอาคาร	เลือกใช้วัสดุ- อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ในการทำความสะอาดพื้นโดยรอบอาคารได้ ใช้วัสดุ-อุปกรณ์ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดพื้นโดยรอบอาคาร	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน
10222 ทำความสะอาดพื้นโดยรอบอาคาร	เตรียมวัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดพื้น ทำความสะอาดพื้นโดยรอบอาคาร	การสังเกตการณ์ ณ สถานที่ปฏิบัติงาน การสาธิตการปฏิบัติงาน
10223 ดูแลรักษาและจัดเก็บวัสดุ- อุปกรณ์ทำความสะอาดพื้นโดยรอบอาคาร	ดูแลวัสดุ-อุปกรณ์ในการทำความสะอาดพื้นโดยรอบอาคาร จัดเก็บผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดพื้นโดยรอบอาคาร	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

สามารถสื่อสารพื้นฐานเพื่อการให้บริการได้
วัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ในการทำความสะอาดพื้นโดยรอบอาคาร
การใช้งานวัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ในการทำความสะอาดพื้นโดยรอบอาคารตามคำแนะนำของผู้ผลิต

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. มีทักษะในการใช้วัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดพื้นโดยรอบอาคาร

2. มีทักษะในการทำความสะอาดพื้นโดยรอบอาคาร

3. มีทักษะในการดูแลรักษา จัดเก็บวัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดพื้นโดยรอบอาคาร

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. มีความรู้เกี่ยวกับคำแนะนำที่ติดมากับผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด

2. มีความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานภายนอกอาคาร

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (ใช้วัสดุ-อุปกรณ์ในการทำความสะอาดพื้นโดยรอบอาคารได้)
2. แบบสังเกตการปฏิบัติงาน (เตรียมวัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดพื้น โดยรอบ)
3. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (ทำความสะอาดพื้นและผนังภายนอกอาคารได้ถูกต้องตามขั้นตอน)
4. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (จัดเก็บผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดพื้นโดยรอบอาคาร)

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. แบบสัมภาษณ์ (เลือกใช้วัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ในการทำความสะอาดพื้นโดยรอบอาคารได้)
2. แบบสัมภาษณ์ (ดูแลรักษาวัสดุ-อุปกรณ์ในการทำความสะอาดพื้นโดยรอบอาคาร)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

N/A

(ง) วิธีการประเมิน

1. การสังเกตการปฏิบัติงาน
2. การสัมภาษณ์
3. การสาธิตการปฏิบัติงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึงขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่นๆ หรือสถานการณ์อื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

N/A

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

1. การเลือกใช้วัสดุ-อุปกรณ์ในการทำความสะอาด

1.1 การปัดและกวาด

- ไม้กวาดขนไก่ใช้สำหรับปัดฝุ่นตามผนัง โดยต้องใช้ในบริเวณที่แห้งเท่านั้น
- ไม้กวาดดอกหญ้า ใช้สำหรับกวาดพื้นที่แห้งและเรียบ เช่น พื้นไม้ พื้นซีเมนต์ขัดเรียบ พื้นหินขัดพื้นกระเบื้อง
- ไม้กวาดเสี้ยนตาลชนิดที่มีด้ามยาว หรือไม้กวาดหยากไย่ ลักษณะการใช้งานใช้กวาดที่สูง ใช้สำหรับกวาดหยากไย่บนเพดานหรือกวาดบริเวณที่อยู่ไกลและเอื้อมไม่ถึง

1.2 การเช็ดถู

- ผ้าถูพื้น เส้นด้าย ฟองน้ำ ต้องสะอาด ไม่ทิ้งฝุ่น คราบ หรือเส้นใยผ้าหลังเช็ดถู ไม่ทำลายพื้นผิว และมีขนาดกว้าง พอสมควรซึ่งจะทำให้งานเสร็จเร็ว
- ไม้ถูพื้นมีด้ามจับเหมาะมือ สะดวกต่อการใช้งาน ไม่ยุ่งยากในการถอดออกและโครงสร้างของไม้ถูพื้นควรแข็งแรงทนทานต่อการใช้งาน

1.3 การขัด

- เลือกใช้ให้เหมาะกับพื้นผิว ไม่ทำลายพื้นผิวให้สึกกร่อน เช่น พื้นกระเบื้องให้ใช้แปรงที่ทำจากวัสดุอ่อนๆ ไม่แข็ง
- มีด้ามหรือที่จับเหมาะสม ไม่ผุกกร่อนได้ง่าย
- แปรงแน่น เรียบเสมอ มีความแข็งแรง ผลึกติดแน่นกับด้ามหรือแผ่นไม้ แผ่นพลาสติก

1.4 เครื่องดูดฝุ่น

- ก่อนใช้งานควรศึกษาคู่มือการใช้งานให้เข้าใจและปฏิบัติตามคำแนะนำ

- ประกอบต่อท่อหัวแปรงดูดฝุ่นให้แน่นไม่ให้เกิดรอยรั่วของอากาศ ถ้าไม่แน่นมอเตอร์จะทำงานหนักหรือไหม้ได้
- ห้ามดูดฝุ่นที่เป็นเศษแก้ว เศษใบมีดหรือบุหรี่ที่กำลังติดไฟเพราะจะทำให้ตัวเครื่องเสียหาย
- ไม่ควรใช้เครื่องดูดฝุ่นกับพื้นอาคารที่เป็นรอยง่าย

2. หลักการใช้วัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ในการทำความสะอาดโดยรอบอาคาร

2.1 ต้องปลอดภัยในการทำงาน

2.2 ช่วยประหยัดเวลา แรงงาน ค่าใช้จ่าย พลังงานไฟฟ้า และน้ำ

2.3 มีขั้นตอนการใช้งานและบำรุงรักษาง่าย ไม่ซับซ้อน

2.4 มีความแข็งแรง ทนทานต่อการใช้งาน

2.5 ทำจากวัสดุที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม

3. วัสดุ-อุปกรณ์ทำความสะอาดผนัง ได้แก่ ไม้กวาดขนไก่ ไม้กวาดเสี้ยนตาล ฟองน้ำ ผ้าสะอาด และเครื่องดูดฝุ่น

4. วัสดุ-อุปกรณ์ทำความสะอาดพื้น ได้แก่ ไม้กวาดดอกหญ้า ไม้กวาดทางมะพร้าว แผ่นขัด แปรงพลาสติก แปรงไนลอน แปรงกาบมะพร้าว แปรงทองเหลือง ไม้กวาดทางมะพร้าว ผ้าถูพื้น ฟองน้ำ ไม้ถูพื้นถังน้ำและกะละมัง

5. ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดภายนอกอาคาร ได้แก่ สารซักฟอก น้ำยาล้างจาน น้ำยาขัดและผงขัดใช้ร่วมกับวัสดุ-อุปกรณ์ ทำความสะอาดภายในอาคารประเภทต่างๆ

6. การทำความสะอาดฝาผนัง

6.1 กวาดด้วยไม้กวาดขนไก่หรือใช้เครื่องดูดฝุ่น

6.2 ใช้ผ้าชุบน้ำบิดพอหมาดๆ เช็ดให้ทั่ว ถ้าเป็นฝาผนังซีเมนต์ขัดเรียบ กระเบื้องเคลือบใช้ฟองน้ำเช็ดด้วยน้ำยาขัดหรือผงซักฟอง เช็ดให้สะอาดอีกครั้งด้วยน้ำสะอาด

6.3 ใช้ผ้าชุบบิดหมาดเช็ดให้ทั่ว ถ้าเป็นประตู หน้าต่างกระจกใช้น้ำยาเช็ดกระจก แล้วเช็ดด้วยผ้าแห้ง

6.4 ถ้าประตู หน้าต่างมีมุ้งลวดให้ถอดมุ้งลวดออกแล้วทำความสะอาดด้วยน้ำผสมผงซักฟอกขัดด้วยแปรงพลาสติก

7. การทำความสะอาดพื้น

7.1 พื้นไม้ กวาดด้วยไม้กวาดดอกหญ้าให้สะอาด แล้วถูด้วยไม้ถูพื้นที่ชุบน้ำบิดหมาดๆ

7.2 พื้นกระเบื้อง กวาดด้วยไม้กวาดดอกหญ้าให้สะอาด แล้วถูด้วยไม้ถูพื้นที่ชุบน้ำบิดหมาดๆ ถ้าพื้นสกปรกมากควรล้างด้วยน้ำยาทำความสะอาดหรือผงซักฟอกและทำความสะอาดเฉพาะที่สกปรก ไม่ควรใช้น้ำยาราดโดยตรงบนพื้นกระเบื้อง เพราะจะทำให้ส่วนที่เคลือบไว้หลุดออกมา

7.3 พื้นหินขัด พื้นซีเมนต์ กวาดด้วยไม้กวาดดอกหญ้าให้สะอาด แล้วถูด้วยไม้ถูพื้นที่ชุบน้ำบิดหมาดๆ ถ้าพื้นสกปรกมากควรล้างด้วยน้ำยาทำความสะอาดหรือผงซักฟอก แล้วใช้แปรงทองเหลืองขัดถูและกวาดให้สะอาดด้วยไม้กวาดทางมะพร้าวอีกครั้งหนึ่ง

7.4 พื้นปูนซีเมนต์ขัดหยาบ กวาดฝุ่นผงและใบไม้ด้วยไม้กวาดทางมะพร้าวไปในทางเดียวกัน กวาดรวมกันแล้ว ใช้ที่ตักผง ตักใส่ถังขยะ

8. การดูแลรักษาวัสดุ-อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความความสะอาดอาคาร

8.1 ไม้กวาดขนไก่ หลังจากใช้เสร็จแล้ว ต้องสะบัดฝุ่นออกให้หมด แล้วแขวนไว้ในที่เหมาะสม ไม่เกะกะ หรือมองดูรกรุงรังและไม่เปียกชื้น

8.2 ไม้กวาดดอกหญ้า ควรทำที่แขวนโดยแขวนให้สูงกว่าพื้นเล็กเล็กน้อย จะทำให้ปลายไม้กวาดไม่หักงอ ทำให้ไม่เสียรูปทรง เวลากวาดจะกวาดได้สะดวก

8.3 ไม้กวาดทางมะพร้าว เมื่อใช้เสร็จแล้วควรล้างให้สะอาด ตากแดดให้แห้ง โดยวางราบกับพื้นหรือตั้งให้ปลายชี้ขึ้นด้านบนและให้ด้ามตั้งอยู่บนพื้น หรือจะใช้วิธีแขวนให้ปลายพ้นพื้นพอสมควรก็ได้

8.4 ไม้กวาดเสี้ยนตาลชนิดที่มีด้ามยาว หรือไม้กวาดหยากไย่เมื่อใช้เสร็จแล้วควรดึงหยาบไย่ที่ติดอยู่กับไม้กวาดออกให้หมดและนำไปเก็บโดยตั้งพิงไว้กับฝาผนัง ให้ปลายไม้กวาดอยู่ด้านบน

8.5 เครื่องดูดฝุ่น ควรทำความสะอาดตามคู่มือการใช้อุปกรณ์อย่างเคร่งครัด เพื่อจะช่วยยืดอายุการใช้งานให้ยาวนานที่สุด

8.6 แผ่นขัด ฟองน้ำ หลังใช้แล้วต้องล้างให้สะอาด บีบน้ำออกและผึ่งให้แห้ง

8.7 แปรงพลาสติก หลังใช้งานแล้วต้องล้างให้สะอาด แล้วผึ่งให้แห้ง

8.8 แปรงทองเหลือง เมื่อใช้เสร็จแล้วต้องล้างให้สะอาดและตากให้แห้งสนิทก่อน เพื่อป้องกันสนิม

8.9 แปรงกาบมะพร้าว เมื่อใช้เสร็จแล้วต้องใช้น้ำฉีดล้างให้สะอาดแล้วแขวนตากไว้

8.10 แปรงเสี้ยนตาล เมื่อใช้เสร็จแล้วต้องใช้น้ำฉีดล้างให้สะอาดแล้วแขวนตากไว้

8.11 ผ้าถูพื้นชนิดต่างๆ ต้องซักให้สะอาด สะบัดหรือบีบไล่เศษผงออกให้หมด แขวนไว้โดยให้ปลายเหนือจากพื้นเล็กน้อย เพื่อให้แห้งและไม่วางหรือแขวนตากฝน เพราะจะทำให้ด้ามเป็นสนิมและผุกร่อนได้ง่าย

9. การจัดเก็บผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดโดยรอบอาคาร

9.1 สารซักฟอก ชนิดผง และชนิดของเหลว การเก็บรักษา หลังจากการใช้งานปิดฝาให้สนิท เก็บในแห้งและให้พ้นมือเด็ก

9.2 น้ำยาล้างจาน หลังจากการใช้งานปิดฝาให้สนิท วางในที่หยิบใช้ได้สะดวก แต่ให้พ้นมือเด็ก

9.3 น้ำยาขัด ผงขัด หลังจากการใช้งานปิดฝาให้สนิท วางในที่หยิบใช้ได้สะดวก แต่ให้พ้นมือเด็ก

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

1. การสังเกตการปฏิบัติงาน
2. การสัมภาษณ์
3. การสาธิตการปฏิบัติงาน

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 2011

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ ซักผ้า

3. ทบทวนครั้งที่ 3 / 2567

4. สร้างใหม่ ☐ **ปรับปรุง** ☑

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

Unit Group 5152 Domestic Housekeepers (ISCO – 08)

ISCO 5152 พนักงานดูแลงานบ้านแม่บ้าน

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้เกี่ยวข้องกับการซักผ้าด้วยมือ และการซักผ้าด้วยเครื่องซักผ้า โดยต้องสามารถทำการจำแนกเสื้อผ้าแต่ละชนิด การขจัดรอยเปื้อนบนผ้า การเลือกใช้อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ซักเสื้อผ้าได้อย่างสะอาดและถูกวิธี

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

อาชีพแม่บ้าน

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

Unit Group 5152 Domestic Housekeepers (ISCO – 08)

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
20111 จำแนกผ้าสำหรับซักผ้า	แยกเสื้อผ้าสำหรับซักด้วยมือและด้วยเครื่องซักผ้าได้ ระบุคุณสมบัติของผ้าแต่ละชนิดเพื่อการซักด้วยมือและด้วยเครื่องซักผ้าได้ อธิบายความหมายของสัญลักษณ์การดูแลรักษาเสื้อผ้าที่จะนำไปซักผ้าได้ถูกวิธี	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
20112 ขจัดรอยเปื้อนบนผ้า	ระบุชนิดของรอยเปื้อนบนเสื้อผ้า เลือกใช้สารทำความสะอาดรอยเปื้อนที่คำนึงถึงความปลอดภัยต่อร่างกาย ขจัดรอยเปื้อนบนผ้าได้ โดยไม่เหลือคราบสกปรก	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
20113 ซักผ้าด้วยมือ	เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดและรักษาเสื้อผ้าได้เหมาะสมกับการซักผ้าด้วยมือ ศึกษาฉลากผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดและรักษาเสื้อผ้า เลือกใช้อุปกรณ์ทำความสะอาดและรักษาเสื้อผ้าได้เหมาะสมกับการซักผ้าด้วยมือ ซักผ้าด้วยมือได้อย่างสะอาดและถูกวิธี ตากผ้าได้เหมาะสมกับประเภทของเสื้อผ้า	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
20114 ซักผ้าด้วยเครื่องซักผ้า	เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดและรักษาเสื้อผ้าได้เหมาะสมกับการซักผ้าด้วยเครื่องซักผ้า เลือกใช้อุปกรณ์ทำความสะอาดและรักษาเสื้อผ้าได้เหมาะสมกับชนิดของผ้า ซักผ้าด้วยเครื่องซักผ้าได้อย่างสะอาดและถูกวิธี ตากผ้าได้เหมาะสมกับประเภทของเสื้อผ้า	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

- สามารถสื่อสารพื้นฐานเพื่อการให้บริการได้
- คุณสมบัติของผ้าแต่ละชนิด
- สัญลักษณ์สากลการดูแลเสื้อผ้า
- ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ซักผ้าและรักษาผ้าสำหรับการซักด้วยมือ และการซักด้วยเครื่องซักผ้า
- การใช้งานเครื่องซักผ้าแต่ละประเภท
- การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ซักผ้าและรักษาผ้าตามคำแนะนำของผู้ผลิต

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. ทักษะการแยกผ้าได้เหมาะสมกับวิธีการซัก
2. ทักษะการเลือกใช้อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดเสื้อผ้า
3. ทักษะการซักผ้าด้วยมือ
4. ทักษะการซักผ้าด้วยเครื่องซักผ้า

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. ความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของผ้า
2. ความรู้เกี่ยวกับความหมายของสัญลักษณ์การดูแลรักษาเสื้อผ้า

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (แยกเสื้อผ้าได้เหมาะสมกับวิธีการซัก)
2. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (ปฏิบัติการขจัดรอยเปื้อนบนผ้าได้โดยไม่เหลือคราบสกปก)
3. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (เลือกใช้อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดและรักษาเสื้อผ้าได้เหมาะสม)
4. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (เลือกใช้อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดและรักษาเสื้อผ้าได้เหมาะสมกับการซักผ้าด้วยมือ)
5. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (ซักผ้าด้วยมือได้สะอาดและถูกวิธี)
6. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (ซักผ้าด้วยเครื่องซักผ้าได้สะอาดและถูกวิธี)
7. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (ตากผ้าได้เหมาะสมกับประเภทของเสื้อผ้า)

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. แบบสัมภาษณ์ (ระบุคุณสมบัติของผ้าแต่ละชนิด)
2. แบบสัมภาษณ์ (อธิบายความหมายของสัญลักษณ์การดูแลรักษาเสื้อผ้าที่จะนำไปปฏิบัติ)
3. แบบสัมภาษณ์ (ระบุชนิดของรอยเปื้อนบนเสื้อผ้า)
4. แบบสัมภาษณ์ (เลือกใช้สารทำความสะอาดรอยเปื้อนที่คำนึงถึงความปลอดภัยต่อร่างกาย)
5. แบบสัมภาษณ์ (ศึกษาผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดและรักษาเสื้อผ้า)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

N/A

(ง) วิธีการประเมิน

1. การสาธิตการปฏิบัติ
2. การสัมภาษณ์

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึงขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่นๆ หรือสถานการณ์อื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

N/A

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

1. การแยกเสื้อผ้า คือ การแยกผ้าขาวและผ้าสีออกจากกัน การแยกเสื้อผ้า กระโปรงหรือกางเกงออกจากกัน เพราะชนิดมีความสกปรกแตกต่างกัน
   ผ้าขาว คือ เสื้อผ้าที่มีสีขาว ควรแยกซักจากผ้าสี ไม่ควรซักรวมกันผ้าสีจะทำให้สีขางหมอง
   ผ้าสี คือ เสื้อผ้าที่มีสีต่างๆทุกสีจะต้องซักรวมกันได้ แต่ควรระวังสีเสื้อตกใส่กัน
2. คุณสมบัติของผ้าที่ทำจากเส้นใย ดังนี้
   2.1 ผ้าใยธรรมชาติ ได้จากพืช เช่น ฝ้าย ลินิน ป่าน ไหม ขนสัตว์ คุณสมบัติดูดซับความชื้น ยับง่าย และทนความร้อน
   2.2 ผ้าจากใยสังเคราะห์ ได้จากการสังเคราะห์จากสารเคมี เพื่อทดแทนเส้นใยจากธรรมชาติ เช่น ไนลอน โพลีเอสเตอร์ มีคุณสมบัติไม่ดูดซับความชื้น ไม่ยับ แต่ไม่ทนต่อความร้อน
3. ป้ายสัญลักษณ์การดูแลรักษาเสื้อผ้า คือ แถบผ้าที่ติดไว้บริเวณตะเข็บข้างลำตัวอาจเป็นรูปภาพหรือคำบรรยาย เป็นภาษาอังกฤษ เพื่อจะได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง
4. รอยเปื้อน คือสิ่งสกปรกที่ติดอยู่บนเสื้อผ้า รอยเปื้อนที่พบในชีวิตประจำวัน มี 6 ประเภท คือ
   4.1 เสื้อผ้าที่เปื้อนครีม เนย น้ำมัน
   4.2 เสื้อผ้าที่เปื้อนคราบเลือด
   4.3 เสื้อผ้าที่เปื้อนยางผลไม้ ยางดอกไม้ ยางหญ้า
   4.4 เสื้อผ้าที่เปื้อนชา กาแฟ ช็อกโกแลต
   4.5 เสื้อผ้าที่เปื้อนน้ำมันเครื่อง สนิมของโลหะ
   4.6 เสื้อผ้าที่เปื้อนสีน้ำมัน
5. สารขจัดรอยเปื้อน คือสารที่ใช้ทำความสะอาดรอยเปื้อน ได้แก่
   5.1 สบู่ ใช้ทำความสะอาดคราบเลือด
   5.2 น้ำส้มสายชู ใช้ทำความสะอาดคราบหมึก กาว
   5.3 แป้งข้าวจ้าวใช้ทำความสะอาดคราบครีม เนย น้ำมัน
   5.4 น้ำมะนาว ใช้ทำความสะอาดสนิมเหล็ก น้ำมันเครื่อง ยางกล้วย
   5.5 ทินเนอร์ ใช้ทำความสะอาดสีน้ำมัน
   5.6 แอลกอฮอล์ ใช้ทำความสะอาดปากกาลูกลื่น ครีมขัดรองเท้า
   5.7 น้ำมันสน ใช้ทำความสะอาดสีเคลือบเงา ปากกาเมจิก
6. อุปกรณ์ซักผ้า ประกอบด้วย
   6.1 ถังหรืออ่าง ใช้สำหรับแช่และซักผ้า
   6.2 แปรงซักผ้า ใช้แปรงผ้าในส่วนที่สกปรกมาก เช่น ปก ขอบแขน อาจใช้กระดานแปรงผ้ารองผ้าขณะแปรง
   6.3 ไม้แขวนเสื้อ ใช้แขวนเสื้อ กางเกง เพื่อแขวนเสื้อผ้าให้อยู่ทรงในขณะตากผ้า
   6.4 ไม้หนีบผ้า ใช้สำหรับหนีบผ้าบนราวตากผ้า เพื่อกันผ้าตกลงสู่พื้น
   6.5 ราวตากผ้า ใช้สำหรับตากผ้า ทำจากเชือกเหมาะสำหรับตากผ้าที่มีน้ำหนักเบา
7. ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดเสื้อผ้า ประกอบด้วย
   7.1 ผงซักฟอก มี 4 ประเภท
      - ผงซักฟอกชนิดผง สำหรับซักผ้าสกปรกทั่วไป มีประสิทธิภาพในการทำความสะอาดคราบดิน โคลน ที่ฝังแน่นในเสื้อผ้า จึงเหมาะสมสำหรับซักชุดนักเรียน เสื้อผ้าเด็กที่สกปรกมาก
      - ผงซักฟอกชนิดน้ำ ใช้ในการกำจัดคราบอาหาร ไขมัน คราบสกปรกบนเนื้อผ้าพิเศษ
      - ผงซักฟอกสูตรพิเศษ เป็นผงซักฟอกชนิดเข้มข้นมีทั้งชนิดผงและน้ำ ใช้เพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับผงซักฟอกแบบธรรมดา
      - ผงซักฟอกแบบอ่อน สำหรับซักผ้าด้วยมือและเครื่องซักผ้า เหมาะสำหรับเสื้อผ้าเนื้อละเอียด เสื้อผ้าเด็ก บอบบาง
   7.2 สบู่ซักผ้า สำหรับซักรอยเปื้อนปกเสื้อ ถุงเท้า รองเท้าผ้าใบ ทาทิ้งไว้ก่อนซัก
   7.3 สารฟอกขาว สำหรับขจัดรอยเปื้อน มีส่วนผสมคลอรีน จะใช้ในการซักผ้าขาวหรือผ้าสกปรกที่ต้องการฟอกเฉพาะส่วน
   7.4 น้ำยาปรับผ้านุ่ม ช่วยลดความกระด้าวของผ้า ทำให้ผ้ามีกลิ่นหอม ใส่ผสมกับน้ำสุดท้ายของการซัก
8. ซักผ้าด้วยมือคือ การทำความสะอาดเสื้อผ้าที่ต้องใช้มือขยี้หรือแปรงผ้าที่ซัก

ขั้นตอนการซักผ้าด้วยมือ

8.1 แยกเสื้อผ้า โดยแยกผ้าสีขาว ผ้าสี ผ้าสีไม่ตก ผ้าสีตก เสื้อ กางเกง กระโปรง และผ้าที่สกปรกมากและซักจะต้องแยกไม่ปะปนกัน

8.2 สำรวจรอยเปื้อน ถ้ามีรอยเปื้อนมากให้แยกไปขจัดรอยเปื้อนก่อนนำไปซัก

8.3 ตรวจรอยชำรุดของเสื้อผ้า เช่น ชายกางเกง ชายกระโปรง เสื้อขาด ตะเข็บปริ กระดุมหลุด

8.4 นำผ้าแช่ในน้ำที่ผสมผงซักฟอกแช่ทิ้งไว้สักครู่ ขยี้ตรงรอนเปื้อน คอ แขน ด้านหน้า ด้านหลัง แล้วขยี้ทั้งตัว

8.5 ซักล้างในน้ำสะอาด 2-3 ครั้ง เพื่อล้างผงซักฟอกให้หมด

9. ซักผ้าด้วยเครื่องซักผ้า คือ วิธีการทำความสะอาดเสื้อผ้าด้วยเครื่องซักผ้าแบบธรรมดาและแบบอัตโนมัติ จะทุ่นแรงและประหยัดเวลาในการซัก

ขั้นตอนการซักผ้าด้วยเครื่องซักผ้า

9.1 แยกเสื้อผ้า โดยแยกผ้าสีขาว ผ้าสี ผ้าสีไม่ตก ผ้าสีตก เสื้อ กางเกง กระโปรง และผ้าที่สกปรกมากและซักจะต้องแยกไม่ปะปนกัน

9.2 สำรวจรอยเปื้อน ถ้ามีรอยเปื้อนมากให้แยกไปขจัดรอยเปื้อนก่อนนำไปซัก

9.3 ตรวจรอยชำรุดของเสื้อผ้า เช่น ชายกางเกง ชายกระโปรง เสื้อขาด ตะเข็บปริ กระดุมหลุด

9.4 นำผ้าใส่ลงในเครื่องซักผ้าตามขนาดและความจุหรือน้ำหนัก

9.5 ใส่ผงซักฟอกและสารอื่นๆ ในเครื่องซักผ้า ตามคำแนะนำของเครื่องซักผ้าแต่ละยี่ห้อ

9.6 ตั้งรายการซักผ้าตามคำแนะนำของเครื่องซักผ้า

10. การตากผ้า คือ การทำให้ผ้าแห้งด้วยการแขวน การวางพาดบนราวตากผ้า

ขั้นตอนการตากผ้า

10.1 กลับเสื้อผ้าเอาด้านในออกมาด้านนอกทุกชิ้น สลัดผ้าเพื่อไม่ให้เกิดรอยยับ

10.2 ใช้ไม้แขวนสำหรับตากเสื้อ ใช้มือจัดรูปทรงดึงผ้าเบาๆ และกางเกง กระโปรง จะใช้ไม้หนีบ หนีบที่บริเวณขอบเอวกางเกง ซึ่งเป็นส่วนที่แข็งแรงที่สุด

10.3 ควรตากผ้าในที่โปร่งมีแสงแดดรำไร เพื่อไม่ให้สีผ้าหมอง แต่ถ้าผ้าเนื้อหนาควรตากในที่ที่มีแดดจัดเพื่อจะได้แห้งเร็วและไม่มีกลิ่นอับ

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

1. สาธิตการปฏิบัติงาน
2. การสัมภาษณ์

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 2012

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ รีดผ้า

3. ทบทวนครั้งที่ 3 / 2567

4. สร้างใหม่ ☐ **ปรับปรุง** ☑

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

Unit Group 5152 Domestic Housekeepers (ISCO – 08)

ISCO 5152 พนักงานดูแลงานบ้านแม่บ้าน

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้เกี่ยวข้องกับการรีดผ้าด้วยเตารีดไฟฟ้าธรรมดา การรีดผ้าด้วยเตารีดไอน้ำ โดยสามารถแยกประเภทของผ้า และเลือกใช้อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์สำหรับรีดผ้าเพื่อการรีดผ้าได้ถูกวิธี

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

อาชีพแม่บ้าน

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

Unit Group 5152 Domestic Housekeepers (ISCO – 08)

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
20121 แยกประเภทของผ้าเพื่อการรีดด้วยเตารีด	แยกประเภทของเสื้อผ้าได้เหมาะสมกับระดับความร้อนของเตารีด ระบุคุณสมบัติของผ้าที่ทนความร้อนต่อการรีดได้ อธิบายความหมายของสัญลักษณ์การรีดผ้าได้	การสังเกตการณ์ ณ สถานที่ปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
20122 รีดผ้าด้วยเตารีดไฟฟ้าธรรมดา	ใช้เตารีดไฟฟ้าธรรมดาได้ตามคู่มือการใช้งาน เลือกใช้อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์สำหรับรีดผ้าด้วยเตารีดไฟฟ้าธรรมดา เลือกระดับความร้อนของเตารีดที่เหมาะสมกับชนิดของเสื้อผ้า รีดส่วนประกอบของเสื้อผ้าได้ตามลำดับ	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
20123 รีดผ้าด้วยเตารีดไอน้ำ	ใช้เตารีดไอน้ำได้ตามคู่มือการใช้งาน เลือกใช้อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์สำหรับรีดผ้าด้วยเตารีดไอน้ำ เลือกระดับความร้อนของเตารีดไอน้ำที่เหมาะสมกับชนิดของเสื้อผ้า รีดส่วนประกอบของเสื้อผ้าได้ตามลำดับ	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
20124 จัดเก็บเสื้อผ้า	แยกประเภทเสื้อผ้าที่ผ่านการรีดผ้ามาจัดเก็บได้ ระบุวิธีการจัดเก็บเสื้อผ้าแต่ละประเภท	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

- สามารถสื่อสารพื้นฐานเพื่อการให้บริการได้
- คุณสมบัติของผ้าแต่ละชนิดสำหรับการนำไปรีดผ้าด้วยเตารีด
- สัญลักษณ์สากลสำหรับการรีดผ้า
- ผลิตภัณฑ์ที่ใช้สำหรับรีดผ้า
- การใช้งานเตารีดผ้าไฟฟ้า และเตารีดไอน้ำ
- การใช้งานวัสดุอุปกรณ์ในการจัดเก็บเสื้อผ้าตามประเภทของเสื้อผ้า

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. ทักษะการใช้ความร้อนของเตารีดในการรีดผ้าแต่ละชนิด
2. ทักษะการใช้อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์สำหรับรีดผ้า
3. ทักษะการรีดผ้าด้วยเตารีดไฟฟ้าธรรมดา
4. ทักษะการรีดผ้าด้วยเตารีดไอน้ำ

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. ความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของผ้าที่ทนความร้อนต่อการรีด
2. ความรู้เกี่ยวกับความหมายของสัญลักษณ์การรีดผ้า

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. แบบสังเกตการปฏิบัติงาน (แยกประเภทของเสื้อผ้าได้เหมาะสมกับระดับความร้อนของเตารีด)
2. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (เลือกใช้อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์สำหรับรีดผ้าด้วยเตารีดไฟฟ้าธรรมดา)
3. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (รีดส่วนประกอบของเสื้อผ้าตามลำดับ)

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. แบบสัมภาษณ์ (ระบุคุณสมบัติของผ้าที่ทนความร้อนต่อการรีดได้)
2. แบบสัมภาษณ์ (อธิบายความหมายของสัญลักษณ์การรีดผ้าที่จะนำไปปฏิบัติ)
3. แบบสัมภาษณ์ (อธิบายความหมายฉลากผลิตภัณฑ์สำหรับรีดผ้าด้วยเตารีดไฟฟ้าธรรมดา)
4. แบบสัมภาษณ์ (อธิบายคู่มือการใช้เตารีดไฟฟ้าธรรมดา)
5. แบบสัมภาษณ์ (เลือกระดับความร้อนของเตารีดที่เหมาะสมกับชนิดของเสื้อผ้า)
6. แบบสัมภาษณ์ (อธิบายความหมายฉลากผลิตภัณฑ์สำหรับรีดผ้าด้วยเตารีดไอน้ำ)
7. แบบสัมภาษณ์ (อธิบายคู่มือการใช้เตารีดไอน้ำ)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

N/A

(ง) วิธีการประเมิน

1. การสาธิตการปฏิบัติงาน
2. การสังเกตการปฏิบัติงาน
3. การสัมภาษณ์

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึงขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่นๆ หรือสถานการณ์อื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

N/A

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

1. คุณสมบัติของผ้า ดังนี้

1.1 เสื้อผ้าจากเส้นใยธรรมชาติ เช่น ผ้าฝ้าย ผ้าไหม ผ้าลินิน เนื้อผ้าหนาปานกลาง จะรีดด้วยระดับความร้อนปานกลาง หากเป็นผ้าเนื้อหนาจะรีดด้วยระดับความร้อนสูง

1.2 เสื้อผ้าจากใยสังเคราะห์ เช่น ผ้าโพลีเอสเตอร์ ผ้าไนลอน ผ้าเทโทรอน ผ้าเดครอน จะไม่ทนต่อความร้อน ควรรีดด้วยระดับความร้อนอ่อนถึงปานกลาง

2. ระดับความร้อนคือ อุณหภูมิของเตารีดที่ให้ความร้อนเหมาะสมกับชนิดของผ้า
3. อุปกรณ์ที่ใช้ในการรีดผ้า
   3.1 เตารีดไฟฟ้าธรรมดา คือ เตารีดไฟฟ้าที่ใช้กันทั่วไป
   3.2 เตารีดไอน้ำ เป็นเตารีดสมัยใหม่ มีราคาแพงกว่าเตารีดไฟฟ้าธรรมดา เตารีดไอน้ำจะพ่นไอน้ำออกมาขณะรีด สะดวกในการรีดจะรีดได้เร็ว
   3.3 ที่รองรีด ใช้สำหรับรีดผ้าเป็นโต๊ะรีดที่พับเก็บได้ มีแบบยืนรีดและแบบนั่งรีด
   3.4 หมอนรองรีด ใช้รีดส่วนประกอบของตัวเสื้อ หรือตะเข็บที่มีส่วนโค้งเว้า ควรเลือกใช้หมอนรองรีดให้มีขนาด เหมาะกับตะเข็บที่จะรีด
   3.5 กระบอกฉีดน้ำ ใช้สำหรับฉีดน้ำบนเสื้อผ้า เช่นน้ำยารีดผ้าเรียบ น้ำยาอัดกลีบ
4. ผลิตภัณฑ์สำหรับรีดผ้า
   4.1 น้ำยารีดผ้าเรียบ ใช้ฉีดก่อนรีดผ้า เพื่อช่วยทำให้ผ้าที่รีดเรียบและมีกลิ่นหอม
   4.2 น้ำยาอัดกลีบ ใช้สำหรับฉีดผ้า เพื่อเพิ่มความแข็งของผ้าเป็นพิเศษ
5. รีดผ้า คือการทำให้ผ้าเรียบโดยใช้ความร้อนจากเตารีดไฟฟ้าธรรมดา โดยการรีดทับผ้าทีละส่วนและรีดไถ ไปมาตรง บริเวณที่ต้องการรีดให้เรียบ ก่อนรีดผ้าเตรียมผ้าที่จะรีดด้วยการพรมน้ำก่อน เพื่อให้ผ้าชื้นและรีดให้เรียบได้ง่าย คือการทำให้ผ้าเรียบโดยใช้ความร้อนจากเตารีดไอน้ำ โดยการรีดทับผ้าทีละส่วนและรีดไถไปมาตรงบริเวณที่ต้องการรีดให้เรียบร้อย
6. ส่วนประกอบของเสื้อผ้า คือการรีดผ้าให้เรียบจากส่วนที่รีดยากก่อน เช่น แขน ไหล่ ปก กระเป๋า
7. ระดับความร้อน คืออุณหภูมิของเตารีดที่ให้ความร้อนเหมาะสมกับชนิดของผ้า
8. เตารีดไฟฟ้าธรรมดา คือเตารีดไฟฟ้าที่ใช้กันทั่วไป
9. เตารีดไอน้ำ คือเตารีดที่พ่นไอน้ำร้อนออกมาขณะรีดผ้า
10. ขั้นตอนการรีดผ้าด้วยเตารีดไฟฟ้าธรรมดา
   - ตรวจสอบป้ายสัญลักษณ์การดูแลรักษาเสื้อผ้า เหมาะสำหรับการรีดหรือไม่
   - แยกประเภทเสื้อผ้าก่อนรีด
   - ฉีดน้ำบนผ้าที่จะรีดตามลักษณะของเส้นใยที่ต้องการความชื้นมากหรือน้อย
   - ปรับอุณหภูมิเตารีดให้เหมาะสมกับชนิดของผ้า
   - รีดส่วนประกอบของเสื้อจากส่วนที่รีดยากก่อน เช่น แขน ไหล่ ปก กระเป๋า แล้วรีดบริเวณด้านหน้า ด้านหลัง ตามลำดับ
11. ขั้นตอนการรีดผ้าด้วยเตารีดไอน้ำ
   - ตรวจสอบป้ายสัญลักษณ์การดูแลรักษาเสื้อผ้า เหมาะสำหรับการรีดหรือไม่
   - แยกประเภทเสื้อผ้าก่อนรีด
   - เติมน้ำที่ตัวเตารีดไอน้ำ ตามคำแนะนำการใช้
   - ปรับอุณหภูมิเตารีดให้เหมาะสมกับชนิดของผ้า
   - รีดส่วนประกอบของเสื้อจากส่วนที่รีดยากก่อน เช่น แขน ไหล่ ปก กระเป๋า แล้วรีดบริเวณด้านหน้า ด้านหลัง ตามลำดับ
   - เมื่อรีดผ้าเสร็จแล้วควรถ่ายน้ำออกจากเตารีดเพราะจะเกิดตะกรันที่จะเกาะรูพ่นไอน้ำ

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

1. การสังเกตการปฏิบัติงาน
2. การสาธิตการปฏิบัติงาน
3. การสัมภาษณ์

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 3011

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ บำรุงรักษาและดูแลบริเวณอาคาร

3. ทบทวนครั้งที่ 3 / 2567

4. สร้างใหม่ ☐ **ปรับปรุง** ☑

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

Unit Group 5152 Domestic Housekeepers (ISCO – 08)

ISCO 5152 พนักงานดูแลงานบ้านแม่บ้าน

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้เกี่ยวข้องกับการดูแลสนามหญ้าและสวนในบริเวณอาคารบำรุงรักษาและดูแลบริเวณอาคาร เลือกใช้วัสดุ-อุปกรณ์ดูแลสนามหญ้าและสวน จำแนกประเภทของรั้วประตู ดูแลรักษาบริเวณรั้วประตูและถนนเข้าอาคาร

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☑	☐	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

อาชีพแม่บ้าน

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
30111 ดูแลสนามหญ้าและสวนในบริเวณอาคาร	อธิบายวิธีการใช้งานวัสดุ-อุปกรณ์ดูแลสนามหญ้าและสวน เลือกใช้วัสดุ-อุปกรณ์ดูแลสนามหญ้าและสวน บำรุงรักษาสนามหญ้าและสวน	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน
30112 ดูแลรักษาบริเวณรั้วประตูและถนนเข้าอาคาร	จำแนกประเภทของรั้วประตู บำรุงรักษารั้วประตูและถนนเข้าอาคาร	การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

สามารถสื่อสารพื้นฐานเพื่อการให้บริการได้
วัสดุ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการดูแลสนามหญ้าและสวน
ประเภทของรั้วประตูและวิธีการบำรุงรักษา
การใช้งานเครื่องมือในการบำรุงรักษา

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ
มีทักษะระดับฝีมือเฉพาะทางและเทคนิคในการบำรุงรักษาและดูแลบริเวณอาคาร มีทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ในการปฏิบัติงาน ที่รับผิดชอบมีทักษะด้านความปลอดภัยการสื่อสารด้วยภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ หรือภาษาในประเทศอาเซียน และมีทักษะพื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
(ข) ความต้องการด้านความรู้
ความรู้ความเข้าใจในหลักการ วิธีการ ในการบำรุงรักษาและดูแลบริเวณอาคาร มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการความปลอดภัยที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ความเข้าใจในภาษาต่างประเทศหรือภาษาในประเทศอาเซียนที่ใช้ในการประกอบอาชีพ

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (ใช้วัสดุ-อุปกรณ์ดูแลสนามหญ้าและสวนในบริเวณอาคารได้)
2. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (ใช้วัสดุอุปกรณ์ด้วยความรอบคอบระมัดระวัง)
3. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (จำแนกประเภทของขยะ)
4. แบบสาธิตการปฏิบัติงาน (จัดเก็บได้อย่างถูกต้อง)

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. แบบสัมภาษณ์ (ขั้นตอนในการบำรุงรักษาสนามหญ้าและสวน)
2. แบบสัมภาษณ์ (จำแนกประเภทของรั้วประตูได้อย่างถูกต้อง)
3. แบบสัมภาษณ์ (ขั้นตอนในการบำรุงรักษารั้วประตูและถนนเข้าอาคาร)
4. แบบสัมภาษณ์ (กำจัดขยะได้อย่างถูกต้อง)

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

N/A

(ง) วิธีการประเมิน

1. การสัมภาษณ์
2. การสาธิตการปฏิบัติงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึงขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่นๆ หรือสถานการณ์อื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

N/A

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

1. ดูแลสนามหญ้าและสวนในบริเวณอาคาร

1.1 วัสดุ-อุปกรณ์ดูแลสนามหญ้าและสวน ประกอบด้วย กรรไกรตัดหญ้า เครื่องตัดหญ้า ไม้กวาด ทางมะพร้าว บุ้งกี๋ กรรไกรตัด เลื่อยตัดแต่งกิ่ง

1.2 ขั้นตอนในการบำรุงรักษาสนามหญ้าและสวน

1.2.1 ตัดแต่งไม้พุ่มต่างๆ ในบริเวณอาคารให้เสร็จสิ้นก่อนตัดหญ้าเสมอ เก็บกวาดกิ่งใหญ่ ออกให้หมด ส่วนเศษใบเล็กๆ น้อยๆ ที่ตกอยู่ในสนามหญ้าพอเครื่องตัดหญ้าตัดผ่าน เครื่องที่มีกล่องเก็บหญ้าจะดูดเก็บเศษใบไม้เหล่านี้ไปได้

1.2.2 เดินสำรวจสนามให้รอบ ดูว่ามีเศษอิฐเศษหินหลงมาอยู่ในสนามหญ้าของเราหรือไม่ ถ้าเจอก็เก็บออกให้หมด

1.2.3 เวลาที่เหมาะสำหรับการตัดหญ้าประมาณบ่ายสามโมง เพราะเป็นเวลาที่ใบหญ้าถูกแดดจนน้ำค้างแห้งดีแล้ว ใบหญ้าที่ยังชื้นจะตัดยากกว่าใบหญ้าที่แห้ง

1.2.4 หลังการตัดหญ้าเมื่อตัดหญ้าในสนามเสร็จ อย่าปล่อยให้เศษหญ้าหลงเหลืออยู่ในสนามใช้ไม้กวาดทางมะพร้าว กวาดใส่บุ้งกี๋

1.3 การปรับปรุงสวน

1.3.1 ไม้กระถาง หากพบว่าดินปลูกในกระถางเหลือน้อยลง จำเป็นจะต้องเติมดินลงในกระถางหรือไม้กระถางนั้นเจริญเติบโตเกินกว่าจะอยู่ในกระถางเดิมได้ ก็ควรจะเปลี่ยนกระถางหรือย้ายไม้นั้นลงปลูกในดินหรือทำการเปลี่ยนไม้กระถางใหม่

1.3.2 พรรณไม้ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นไม้ต้น ไม้พุ่ม หรือไม้เถาเลื้อย เมื่อเจริญเติบโตจนเบียดกัน ต้องแยกออกบางต้นหรือตัดแต่งให้ได้ขนาดที่ต้องการ หากจุดใดพรรณไม้ตายไปก็ควรจะหาพรรณไม้นั้นๆ มาปลูกทดแทน หรือจะเปลี่ยนแปลงเป็นไม้ชนิดอื่นก็อาจทำได้ ทั้งนี้ต้องพิจารณาความเหมาะสมของพรรณไม้นั้นๆ ด้วย

1.4 ใช้วัสดุ-อุปกรณ์ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง

- ก่อนทำการตัดหญ้าให้ตรวจสอบว่าไม่มีวัตถุแปลกปลอมอยู่ในสนามหญ้า อย่างเช่น ของเล่น ท่อนไม้หรือก้อนหิน
- ต้องมั่นใจว่าใบมีดของเครื่องตัดหญ้าที่คุณใช้มีความคมอยู่ตลอดเวลา ทุกครั้งที่ใช้
- ห้ามตรวจสอบเครื่องตัดหญ้าขณะที่เครื่องกำลังทำงานอยู่
- ห้ามใช้มือหรือเท้าเขี่ยเศษหญ้าออกจากเครื่องตัดหญ้าขณะที่เครื่องกำลังทำงาน ให้ทำเมื่อปิดเครื่องแล้วเท่านั้น
- ก่อนใช้จะต้องมั่นใจว่าเครื่องป้องกันไม่หลุดหาย
- ถ้าจำเป็นต้องไปทำกิจกรรมอื่น ต้องปิดเครื่องตัดหญ้าก่อนทุกครั้ง
- สวมชุดป้องกัน เช่น แว่นตา กางเกงขายาวและถุงมือ ไม่ควรใส่รองเท้าฟองน้ำ

2. ดูแลรักษาบริเวณรั้ว ลาน ถนน ทางเดิน และรั้วอาคาร

2.1 ประเภทของวัสดุพื้นผิวของอาคารสถานที่ ประกอบด้วยวัสดุหลายอย่างที่แตกต่างกันตามประโยชน์ใช้งาน เช่น คอนกรีต ปูนซีเมนต์ ไม้ โลหะ หินอ่อน (แผ่น)

2.2 ขั้นตอนการดูแลรักษาความสะอาดบริเวณรอบอาคาร ใช้วิธีการ เครื่องมือและอุปกรณ์ ตลอดจนวัสดุต้องทำความสะอาดให้เหมาะสมกับพื้นผิว รั้วแต่ละประเภท

- เตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์และวัสดุทำความมะสอาดให้พร้อมทำความสะอาด
- ทำความสะอาดเบื้องต้นก่อน โดยใช้ไม้กวาดอ่อนหรือไม้กวาดทางมะพร้าว ปัดกวาดเศษดิน ฝุ่น หิน ใบไม้หรือเศษขยะอื่นๆ เก็บและนำไปทิ้งในที่กำหนด
- ทำความสะอาดคราบสกปรกหรือรอยเปื้อนที่ติดแน่น ตะไคร่น้ำ เชื้อรา ด้วยเครื่องมือ อุปกรณ์ และวัสดุทำความสะอาดที่เหมาะสมกับพื้นผิวแต่ละชนิด ดังนี้

2.2.1 วัสดุไม้

-ใช้ผ้านุ่มๆ ชุบน้ำผสมสบู่จางๆเช็ดก็เพียงพอ อย่าใช้น้ำมาก
เพราะจะทำให้ผิวเป็นรอยด่างอย่าใช้น้ำยาที่มีส่วนผสมของแอมโมเนียหรือแอลกอฮอลล์กับไม้เด็ดขาด

- ใช้แลคเกอร์เคลือบผิวก็จะให้ความเงางาม ใช้น้ำมัน บำรุงรักษาผิว เช่น Teak Oil หรือ Oil Stain ควรทาทุก 3 เดือน
- รั้วไม้นั้นมีศัตรูที่คอยทำลายความแข็งแรงตรวจตราอยู่สม่ำเสมอว่ามีบริเวณไหนที่ได้รับความเสียหายให้ทำการซ่อมแซมหรือเปลี่ยนใหม่โดยทันที

2.2.2 วัสดุปูนหรือคอนกรีต

- ราดน้ำให้เปียกจากนั้นใช้ผงซักฟอกอุตสาหกรรมราดให้ทั่ว
- ขัดคราบด้วยแปรงที่มีขนแข็งๆ ขัดให้สะอาด
- ล้างออกด้วยน้ำสะอาดหลายๆ ครั้งหรือฉีดล้างด้วยน้ำที่มีแรงดันสูง (High-Pressure) ทิ้งไว้จนแห้งข้อควรระวังในการใช้สารเคมีในการขจัดคราบ

กรดไฮโดรคลอริคเจือจาง, ผงซักฟอกอุตสาหกรรมหรือสารทำความสะอาดอื่นที่มีสารเคมีเป็นองค์ประกอบหลัก สามารถทำให้เกิดอันตรายแก่ผู้ใช้ได้
ถ้าใช้อย่างไม่ถูกต้องอ่านขั้นตอนการเตรียมสารละลายและคำเตือนของผู้ผลิตสารเคมีอย่างละเอียดก่อนใช้ปฏิบัติตามข้อแนะนำความปลอดภัยและอัตราการผสมในการผสมสารเคมีควรเจือจางกรดด้วยการเติมกรดลงในน้ำที่เตรียมไว้ โดยไม่ควรเติมน้ำไปเจือจางกรดสวมเครื่องแต่งกายและอุปกรณ์ป้องกันที่เหมาะสม
และควรปฏิบัติงานในที่ที่มีอากาศถ่ายเท กรดสามารถทำลายพื้นผิวของคอนกรีตได้ ในการใช้จึงจะต้องเจือจางก่อนและล้างทำความสะอาดทันทีหลังจากการใช้งาน

2.2.3 วัสดุไม้เฌอร่า

- ใช้ผ้านุ่มๆชุบน้ำผสมสบู่จางๆเช็ด
- ฉีดน้ำล้างทำความสะอาด ถูพื้นให้แห้ง เป็นวัสดุที่ทำจากวัสดุสังเคราะห์ ไฟเบอร์ซีเมนต์ ไม่มีปัญหาเรื่องของแมลงกินไม้
แต่ความยืดหยุ่นจะน้อยกว่ารั้วไม้จริง ถ้าเกิดการกระแทกแรงๆ สามารถหักได้ ควรระวังป้องกันไม่ให้เกิดการกระแทกกับรั้วโดยตรงไม่ควรใช้น้ำยาที่มีฤทธิ์กัดกร่อนรุนแรงประเภทใช้ทำความสะอาดสุขภัณฑ์หรือห้องน้ำ เพราะจะทำให้พื้นไม้เทียมเกิดรอยด่างเสียหายไม่สามารถแก้ไขได้

2.2.4 วัสดุโลหะ ได้แก่ เหล็ก อัลลอยด์ สแตนเลส

1) เหล็ก

- ทำความสะอาดรั้วเหล็กด้วยน้ำเปล่า หรือน้ำมันสน
- ขัดสนิมและคราบสีเก่าออกด้วยแปรงลวดทองเหลือง เกรียงเหล็ก และกระดาษทรายจนถึงเนื้อโลหะ
- เช็ดด้วยผ้าสะอาดแล้วรอให้แห้งสนิท
- ทาสีรองพื้นแดงกันสนิม 2 รอบทิ้งไว้ให้แห้งอย่างน้อย 8 ชั่วโมง

2) อัลลอยด์

- ล้างด้วยน้ำสบู่ ฉีดด้วยน้ำสะอาดจนหมดคราบแล้วเช็ดด้วย ผ้า จนแห้งสนิทรั้วอัลลอยด์มีความคงทนสูงเนื่องจากไม่เป็นสนิม
สีที่เคลือบไว้นั้นก็ป้องกันฝุ่นหรือ ความชื้นได้ดีสีที่จะซีดเก่าไปตามกาลเวลาต้องดูแลทาสีใหม่ในเวลาที่เหมาะสม ห้ามกระแทกหรือโดนอะไรแรง

3) สแตนเลส

- ทำความสะอาดทันทีที่พบรอยเปื้อนและฝุ่น
- ใช้น้ำสะอาดล้างและเช็ดให้แห้งด้วยผ้าเนื้อนุ่มหรือกระดาษชำระแผ่นใหญ่เมื่อใช้กรดทำความสะอาด
ควรใช้มาตรการป้องกันและระมัดระวังอย่างเหมาะสมขั้นตอนการขจัดคราบต่างๆ เช่น รอยเปื้อน: น้ำมัน คราบน้ำมัน: ล้างด้วยสารละลายไฮโดรคาร์บอน/ออร์กานิก (เช่น แอลกอฮอล์) แล้วล้างออกด้วยสบู่ /ผงซักฟอกอย่างอ่อน และน้ำ ล้างออกด้วยน้ำเย็น และเช็ดให้แห้ง สิ่งที่ไม่ควรทำกับพื้นผิวสแตนเลส

- อย่าใช้ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดที่มีส่วนผสมของคลอไรด์ (Chlorides) และ เฮไลด์ (Helides) เช่น โบรไมน์ (Bromine) ไอโอดีน (Iodine) และ ฟลูออรีน (Fluorine)
- อย่าใช้น้ำยาฆ่าเชื้อโรคทำความสะอาดสแตนเลส
- อย่าใช้กรดไฮโดรคลอริค (HCl) ในการทำความสะอาด เพราะจะทำให้เกิดการกัดกร่อน แบบรูเข็มและแบบเป็นรอยร้าวได้

อย่าใช้ปริมาณสบู่และผงซักฟอกมากเกินไปในการทำความสะอาด เพราะอาจทิ้งคราบไว้บนพื้นผิวได้อย่าทำความสะอาดส่วนที่มีคราบฝังแน่นในขั้นตอนเดียว
ควรทำความสะอาดเบื้องต้นก่อนขจัดคราบฝังแน่น

2.3 ขั้นตอนการทำความสะอาดถนน

1) กวาดด้วยไม้กวาดดอกหญ้าให้สะอาด
2) ถูด้วยไม้ถูพื้นที่ชุบน้ำบิดหมาดๆ
3) ถ้าพื้นสกปรกมากควรล้างด้วยน้ำยาทำความสะอาดหรือผงซักฟอก

4) แล้วใช้แปรงทองเหลืองขัดถูและกวาดให้สะอาดด้วยไม้กวาดทางมะพร้าวอีกครั้งหนึ่ง
5) พื้นที่ผ่านการใช้งานและขาดการดูแลรักษามานาน ควรใช้น้ำยาทำความสะอาดแบบเข้มข้นขจัดคราบสกปรก

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

1. การสัมภาษณ์
2. การสาธิตการปฏิบัติงาน